

SALZGITTER PRZECIWKO KOMISJI

WYROK SĄDU PIERWSZEJ INSTANCJI
(czwarta izba w składzie powiększonym)

z dnia 1 lipca 2004 r. *

W sprawie T-308/00

Salzgitter AG, z siedzibą w Salzgitter (Niemcy), reprezentowana przez adwokatów
J. Sedemunda oraz T. Lübbiga, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona skarżąca,

popierana przez

Republikę Federalną Niemiec, reprezentowaną przez W.-D. Plessinga, działającego
w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez adwokata K. Schroetera,

interwenantkę,

* Język postępowania: niemiecki.

przeciwko

Komisji Wspólnot Europejskich, reprezentowanej przez K.-D. Borchardta oraz V. Kreuzschitz, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana,

mającej za przedmiot stwierdzenie nieważności decyzji Komisji 2000/797/EWWiS z dnia 28 czerwca 2000 r. dotyczącej pomocy państwa wdrożonej przez Niemcy na rzecz Salzgitter AG, Preussag Stahl AG i oddziałów metalurgicznych tej grupy obecnie połączonych pod nazwą Salzgitter AG – Stahl und Technologie (SAG) (Dz.U. L 323, str. 5),

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
(czwarta izba w składzie powiększonym),

w składzie: V. Tiili, prezes, J. Pirrung, P. Mengozzi, A. W. H. Meij i M. Vilaras, sędziowie,

sekretarz: I. Natsinas, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 16 października 2003 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Ramy prawne

- 1 Artykuł 4 EWWiS stanowi:

„Są niezgodne ze wspólnym rynkiem węgla i stali i w konsekwencji zniesione i zakazane wewnątrz Wspólnoty na warunkach przewidzianych w niniejszym traktacie:

[...]

- c) subwencje lub pomoc udzielane przez państwa lub dyferencjacje obciążeń nakładanych przez nie, bez względu na formę tych obciążeń” [tłumaczenie nieoficjalne].

- 2 Artykuł 67 EWWiS przewiduje:

„1. Każde działanie Państwa Członkowskiego mogące wyrzeć odczuwalny wpływ na warunki konkurencji w przemyśle węglowym i stalowym winno być podane do wiadomości Komisji przez zainteresowany rząd.

2. Jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że takie działanie, zwiększając istotnie różnice w kosztach produkcji w inny sposób niż poprzez zmiany w rentowności, spowoduje poważne zachwianie równowagi, Komisja, po zasięgnięciu opinii Komitetu Konsultacyjnego i Rady, może podjąć następujące kroki:

- jeśli działanie tego państwa wywołuje skutki szkodliwe dla przedsiębiorstw węglowych lub stalowych podlegających jego jurysdykcji, Komisja może to państwo upoważnić do przyznania im pomocy, której wysokość, warunki i czas trwania zostaną uzgodnione z Komisją. [...]

- jeśli działanie tego państwa wywołuje skutki szkodliwe dla przedsiębiorstw węglowych lub stalowych podlegających jurysdykcji innych Państw Członkowskich, Komisja kieruje do niego zalecenie zapobieżenia tym skutkom takimi środkami, jakie uzna ono za najbardziej zgodne z jego równowagą gospodarczą.

[...]” [tłumaczenie nieoficjalne].

3 Artykuł 95 akapity pierwszy i drugi EWWiS stanowi:

„We wszystkich przypadkach nieprzewidzianych w niniejszym traktacie, jeśli decyzja lub zalecenie Komisji wydaje się niezbędne, dla osiągnięcia, w ramach funkcjonowania wspólnego rynku węgla i stali i zgodnie z postanowieniami artykułu 5, jednego z celów Wspólnoty określonych w artykułach 2, 3 i 4, taką decyzję bądź zalecenie Komisja podejmuje za zgodą Rady, stanowiącej jednomyślnie i po zasięgnięciu opinii Komitetu Doradczego.

Taka sama decyzja lub zalecenie, podjęta w ten sam sposób, określi ewentualne sankcje” [tłumaczenie nieoficjalne].

- 4 Aby sprostać wymogom restrukturyzacji sektora metalurgicznego, Komisja oparła się na postanowieniach art. 95 EWWiS w celu wdrożenia od początku lat osiemdziesiątych wspólnotowego trybu przyznawania pomocy państwa w sektorze metalurgicznym w niektórych, enumeratywnie wymienionych przypadkach. Tryb ten stał się przedmiotem kolejnych poprawek, mających na celu stawienie czoła trudnościom związanym z wahaniami koniunktury w przemyśle metalurgicznym. Decyzje podjęte kolejno w tym przedmiocie noszą wspólną nazwę „kodeksów pomocy dla hutnictwa żelaza i stali”.
- 5 W dniu 18 grudnia 1996 r. Komisja podjęła decyzję nr 2496/96/EWWiS wprowadzającą wspólnotowe zasady pomocy dla hutnictwa żelaza i stali (Dz.U. L 338, str. 42), która stanowi szósty kodeks pomocy dla hutnictwa żelaza i stali. Decyzja ta obowiązywała w okresie od dnia 1 stycznia 1997 r. do dnia 22 lipca 2002 r.

Okoliczności powstania sporu

- 6 Salzgitter AG — Stahl und Technologie (zwana dalej „skarżącą”) jest grupą działającą w sektorze metalurgicznym, w której skład wchodzi Preussag Stahl AG i inne przedsiębiorstwa prowadzące działalność w tym sektorze.
- 7 Zonenrandförderungsgesetz (ustawa niemiecka mająca na celu przyczynienie się do rozwoju strefy położonej wzdłuż granicy z byłą Niemiecką Republiką Demokratyczną i byłą Republiką Czechosłowacką, zwana dalej „ZFRG”) została uchwalona

w Niemczech w dniu 5 sierpnia 1971 r. i zatwierdzona, podobnie jak wprowadzone do niej w późniejszym okresie zmiany, przez Komisję, po zbadaniu środków, jakie ona przewiduje w świetle art. 92 Traktatu WE (obecnie, po zmianie, art. 87 WE) oraz art. 93 Traktatu WE (obecnie art. 88 WE). Ostatnie zmiany ZRFG zostały zatwierdzone przez Komisję jako pomoc państwa zgodna z Traktatem WE (Dz.U. 1993, C 3, str. 3). ZRFG utraciła ostatecznie moc w 1995 r.

- 8 Od początku § 3 ZRFG przewidywał zachęty podatkowe w postaci specjalnych odpisów amortyzacyjnych (Sonderabschreibungen) i rezerw zwolnionych od podatku (steuerfreie Rücklagen) dla inwestycji realizowanych w każdym zakładzie przedsiębiorstwa usytuowanym w strefie wzdłuż granicy z byłą Niemiecką Republiką Demokratyczną lub byłą Republiką Czechosłowacką (zwaną dalej „Zonenrandgebiet”). Specjalne odpisy amortyzacyjne polegały na możliwości zapisania w bilansie spółki wyższych w porównaniu z powszechnie obowiązującymi przepisami stawek amortyzacyjnych z tytułu inwestycji subwencjonowanych, w pierwszym roku lub pierwszych latach następujących po dokonaniu inwestycji w przedmiotowe przedsiębiorstwo. Skutkiem tego była niższa podstawa opodatkowania przedsiębiorstwa, a zatem wyższa w pierwszym roku lub pierwszych latach po dokonaniu inwestycji płynność przynosząca zyski temu przedsiębiorstwu. Podobną korzyść przedsiębiorstwo uzyskiwało również poprzez rezerwy zwolnione od podatku. Specjalne odpisy amortyzacyjne i rezerwy zwolnione od podatku nie podlegały jednak łączeniu.

- 9 Po ujawnieniu w rocznym sprawozdaniu finansowym Preussag Stahl AG, jednej ze spółek wchodzących w skład obecnej grupy Salzgitter AG, że w okresie między 1986 r. a 1995 r. została jej wielokrotnie przyznana pomoc na podstawie § 3 ZRFG, Komisja pismem z dnia 3 marca 1999 r. poinformowała Republikę Federalną Niemiec o wszczęciu postępowania przewidzianego w art. 6 ust. 5 szóstego kodeksu pomocy dla hutnictwa żelaza i stali odnośnie do przypadków pomocy przyznanej przez Niemcy Preussag Stahl AG i innym oddziałom metalurgicznym grupy Salzgitter AG. Decyzją tą, opublikowaną w dniu 24 kwietnia 1999 r. w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* (Dz.U. C 113, str. 9), Komisja wezwała zainteresowanych do przedstawienia swoich uwag w przedmiocie spornych przypadków pomocy.

- 10 W ramach postępowania administracyjnego Komisja otrzymała wyjaśnienia władz niemieckich, w piśmie z dnia 10 maja 1999 r., jak również uwagi jedynej zainteresowanej osoby trzeciej, UK Steel Association, które przekazała Republice Federalnej Niemiec.

- 11 W dniu 28 czerwca 2000 r. Komisja podjęła decyzję 2000/797/EWWiS dotyczącą pomocy państwa, udzielonej przez Niemcy na rzecz Salzgitter AG, Preussag Stahl AG i oddziałów metalurgicznych tej grupy, obecnie połączonych pod nazwą Salzgitter AG — Stahl und Technologie (SAG) (Dz.U. L 323, str. 5, zwaną dalej „zaskarżoną decyzją”), na mocy której specjalne odpisy amortyzacyjne i rezerwy zwolnione od podatku, przewidziane w § 3 ZRFG, a z których korzystała skarżąca w odniesieniu do kwoty kwalifikującej się do objęcia subwencją, wynoszącej odpowiednio 484 miliony i 367 milionów marek niemieckich, zostały zakwalifikowane jako pomoc państwa niezgodna ze wspólnym rynkiem. W art. 2 i 3 zaskarżonej decyzji Komisja zobowiązała Federalną Republikę Niemiec do windykacji przedmiotowej pomocy od beneficjenta i wezwała ją do przedstawienia konkretnych warunków tej windykacji.

Przebieg postępowania i żądania stron

- 12 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 21 sierpnia 2000 r. skarżąca wniosła niniejszą skargę.

- 13 Na wniosek skarżącej zawarty w skardze, pismem sekretarza z dnia 13 listopada 2000 r., strona pozwana została wezwana przez Sąd do wykonania zobowiązań, które na niej ciąży na mocy art. 23 protokołu EWWiS w sprawie Statutu Trybunału Sprawiedliwości. W dniu 3 stycznia 2001 r. pozwana złożyła w sekretariacie akta postępowania administracyjnego składające się z 27 dokumentów, z których żaden nie miał charakteru poufnego. Pismem z dnia 11 stycznia 2001 r. sekretarz poinformował skarżącą o możliwości zapoznania się z aktami postępowania administracyjnego złożonymi w sekretariacie.

- 14 W dniu 30 stycznia 2001 r. Republika Federalna Niemiec złożyła wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, w charakterze interwenienta po stronie skarżącej.

- 15 Wobec niezgłoszenia przez strony żadnych zastrzeżeń odnośnie do wniosku Republiki Federalnej Niemiec, w dniu 29 marca 2001 r., zarządzeniem prezesa czwartej izby Sądu w składzie powiększonym, została ona dopuszczona do udziału w postępowaniu.

- 16 Po złożeniu przez skarżącą i pozwaną uwag odnośnie do argumentów zawartych we wniosku interwencyjnym Republiki Federalnej Niemiec w dniu 3 września 2001 r. procedura pisemna została zamknięta.

- 17 Stosownie do sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (czwarta izba w składzie powiększonym) postanowił otworzyć procedurę ustną, a jednocześnie, w ramach środków organizacji postępowania, wezwał strony do przedłożenia określonych dokumentów i udzielenia odpowiedzi na określone pytania przed rozprawą, co zostało uczynione w wyznaczonym terminie.

- 18 Na rozprawie w dniu 16 października 2003 r. strony przedstawiły swoje stanowiska, a także udzieliły odpowiedzi na pytania Sądu.

- 19 Skarżąca oraz występująca po jej stronie w charakterze interwenientki Republika Federalna Niemiec wnoszą do Sądu o:

— stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji;

— obciążenie pozwanej kosztami postępowania.

20 Pozwana wnosi do Sądu o:

— oddalenie skargi jako bezzasadnej;

— obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

Co do prawa

21 Na poparcie swojego żądania stwierdzenia nieważności skarżąca podnosi osiem zarzutów. Pierwszy zarzut opiera się na tym, że, zdaniem skarżącej, Komisja dokonała rozmaitych nieprawidłowych ustaleń dotyczących pojęcia pomocy państwa; drugi zarzut opiera się na błędnej interpretacji art. 4 lit. c) EWWiS i art. 67 EWWiS; trzeci zarzut opiera się na braku zastosowania art. 95 EWWiS; czwarty zarzut opiera się na błędzie w ocenie wynikającym z zakwalifikowania niektórych inwestycji jako środków objętych zakresem stosowania Traktatu EWWiS; piąty zarzut opiera się na błędzie w ocenie polegającym na tym, że Komisja nie zakwalifikowała niektórych projektów inwestycyjnych jako środków zmierzających do ochrony środowiska naturalnego; szósty zarzut opiera się na błędzie w ocenie w zakresie definicji decydującej stopy dyskontowej; siódmy zarzut opiera się na naruszeniu zasady pewności prawa i wreszcie ósmy zarzut opiera się na niedopełnieniu obowiązku uzasadnienia.

W przedmiocie zarzutu pierwszego, opartego na tym, że Komisja dokonała rozmaitych nieprawidłowych ustaleń dotyczących pojęcia pomocy państwa

- 22 W pierwszym zarzucie skarżąca utrzymuje, że Komisja błędnie zakwalifikowała specjalne odpisy amortyzacyjne i rezerwy zwolnione od podatku przewidziane w § 3 ZRFG jako pomoc państwa w rozumieniu Traktatu EWWiS. Ten zarzut dzieli się na cztery części, oparte odpowiednio na ogólnym charakterze środków przewidzianych w § 3 ZRFG, na domniemanym kompensacyjnym charakterze tych środków, na domniemanej konieczności badania reguł podatkowych Państw Członkowskich Wspólnoty w celu określenia, co stanowi „normalne” obciążenie podatkowe, i wreszcie na obowiązku, jaki miał ciążyć na Komisji, wykazania wpływu na konkurencję środków przewidzianych w § 3 ZRFG.

W przedmiocie części pierwszej zarzutu pierwszego, opartej na błędnym zakwalifikowaniu przepisów podatkowych § 3 ZRFG z uwagi na to, iż posiadają one charakter ogólnych przepisów podatkowych

Argumenty stron

- 23 Skarżąca podnosi, że przepisy podatkowe ZRFG są przepisami ogólnymi, mającymi zastosowanie do wszystkich przedsiębiorstw Wspólnoty, które posiadają zakłady w regionach Republiki Federalnej Niemiec graniczących z byłą Niemiecką Republiką Demokratyczną i byłą Republiką Czechosłowacką. W konsekwencji skarżąca utrzymuje, że środki podatkowe przewidziane w § 3 ZRFG nie mogą być uznane za pomoc państwa.
- 24 Interwenientka przyłącza się, co do zasady, do tego stanowiska.

- 25 Pozwana zauważa przede wszystkim, że ostateczny charakter wcześniejszych decyzji Komisji dotyczących ZRFG był już przeszkodą dla podjęcia decyzji, która nie zaliczałaby do pomocy państwa środków przewidzianych w § 3 ZRFG, jako że pojęcie pomocy państwa figurujące w art. 4 lit. c) EWWiS oraz art. 87 WE są niezaprzeczalnie tożsame, nawet jeśli związane z nimi reguły są zasadniczo różne.
- 26 Pozwana precyzuje następnie, że ulgi podatkowe przewidziane w § 3 ZRFG mają charakter regionalny. W istocie, nawet jeśli wszystkie przedsiębiorstwa mogą korzystać ze środków przewidzianych w tym przepisie, środki te przynajmniej istotnie z punktu widzenia konkurencji korzyści tylko inwestycjom dokonany w regionie uprzywilejowanym, a już nie inwestycjom dokonany w zakładach usytuowanych poza tym regionem. Zdaniem pozwanej, środki te zostały podjęte w celu uprzywilejowania konkretnego regionu i w związku z tym powinny być uznane za pomoc państwa.

Ocena Sądu

- 27 Na wstępie należy przypomnieć, że, zgodnie z utrwalonym orzecnictwem, pojęcie pomocy państwa jest bardziej ogólne niż pojęcie subwencji, ponieważ obejmuje ono nie tylko świadczenia dodatnie, jak właśnie subwencje, ale także takie interwencje, które w różnych postaciach zmniejszają obciążenia, jakim zazwyczaj podlega budżet przedsiębiorstwa, i które, nie będąc subwencjami w ścisłym znaczeniu tego słowa, mają ten sam charakter i takie same skutki (wyroki Trybunału z dnia 23 lutego 1961 r. w sprawie 30/59 De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg przeciwko Wysokiej Władzy, Rec. str. 1, 39; z dnia 15 marca 1994 r. w sprawie C-387/92 Banco Exterior de España, Rec. str. I-877, pkt 13 i z dnia 1 grudnia 1998 r. w sprawie C-200/97 Ecotrade, Rec. str. I-7907, pkt 34).

- 28 Ponadto orzecznictwo wspólnotowe uściśliło pojęcia zawarte w przepisach Traktatu WE odnoszących się do pomocy państwa. Te doprecyzowania zachowują ważność przy stosowaniu odpowiednich przepisów Traktatu EWWiS, w takim zakresie, w jakim nie są z nim sprzeczne. Uzasadnione jest zatem w tej mierze odnoszenie się do orzecznictwa dotyczącego pomocy państwa na gruncie Traktatu WE w celu oceny zgodności z prawem decyzji dotyczących przypadków pomocy z art. 4 lit. c) EWWiS. Tak jest zwłaszcza w przypadku orzecznictwa, które doprecyzowuje pojęcie pomocy państwa (wyroki Sądu z dnia 21 stycznia 1999 r. w sprawach połączonych T-129/95, T-2/96 i T-97/96 *Neue Maxhütte Stahlwerke* i *Lech-Stahlwerke* przeciwko Komisji, Rec. str. II-17, pkt 100 oraz z dnia 29 czerwca 2000 r. w sprawie T-234/95 *DSG* przeciwko Komisji, Rec. str. II-2603, pkt 115).
- 29 W tym względzie, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, specyficzność lub selektywność środka państwowego stanowi jedną z cech charakterystycznych pojęcia pomocy państwa czy to w ramach Traktatu WE (zob. podobnie wyroki Trybunału: z dnia 26 września 1996 r. w sprawie C-241/94 *Francja* przeciwko Komisji, Rec. str. I-4551, pkt 24 i z dnia 19 maja 1999 r. w sprawie C-6/97 *Włochy* przeciwko Komisji, Rec. str. I-2981, pkt 17), czy w ramach Traktatu EWWiS (ww. w pkt 27 wyrok w sprawie *Ecotrade*, pkt 40), niezależnie od faktu, że to kryterium nie zostało wprost wymienione w art. 4 lit. c) EWWiS. Należy więc ustalić, czy środek ten przynosi, bądź nie, korzyści wyłącznie niektórym przedsiębiorstwom lub niektórym sektorom działalności (zob. podobnie ww. w pkt 27 wyrok w sprawie *Ecotrade*, pkt 40 i 41).
- 30 Wreszcie wskazać należy, że pojęcie pomocy, tak jak określono je w Traktacie WE, ma charakter prawny i powinno być interpretowane w oparciu o elementy obiektywne. Z tego powodu sąd wspólnotowy powinien w zasadzie sprawować pełną kontrolę w kwestii ustalenia, czy dany środek wchodzi w zakres stosowania art. 87 ust. 1 WE, biorąc pod uwagę zarówno okoliczności konkretnej sprawy, jak i techniczny lub złożony charakter uwag przedłożonych przez Komisję (wyrok Trybunału z dnia 16 maja 2000 r. w sprawie C-83/98 P *Francja* przeciwko *Ladbroke Racing* i Komisji, Rec. str. I-3271, pkt 25; wyroki Sądu: z dnia 12 grudnia 2000 r. w sprawie T-296/97 *Alitalia* przeciwko Komisji, Rec. str. II-3871, pkt 95 i z dnia 17 października 2002 r. w sprawie T-98/00 *Linde* przeciwko Komisji, Rec. str. II-3961, pkt 40).

- 31 Nie może być inaczej w odniesieniu do kwestii ustalenia, czy dany środek wchodzi w zakres stosowania art. 4 lit. c) EWWiS, ponieważ sprawowanie takiej kontroli sądowej nie jest niezgodne z Traktatem EWWiS.
- 32 W niniejszej sprawie skarżąca zarzuca zasadniczo Komisji, że uznała, iż przepisy podatkowe § 3 ZRFG mają charakter selektywny.
- 33 W świetle orzecznictwa cytowanego w pkt 29 należy więc ustalić, czy sporne środki przynosiły, czy też nie, korzyści niektórym przedsiębiorstwom lub niektórym sektorom działalności.
- 34 Należy zauważyć, że § 3 ZRFG przewiduje, że podatnicy, którzy przystępują do inwestowania w zakładzie przemysłowym usytuowanym w Zonenrandgebiet, mogą, na wniosek i z uwagi na niedogodności gospodarcze wynikające ze szczególnej sytuacji tego regionu, uzyskać to, że w ramach podatku dochodowego zostaną wcześniej uwzględnione niektóre czynniki mogące wpłynąć na podstawę wymiaru podatku. Dotacje do specjalnych odpisów amortyzacyjnych i wyjątkowych rezerw przyznane na podstawie § 3 ZRFG dotyczą inwestycji zarówno w zakresie ruchomości, jak i nieruchomości, stanowiących część środków trwałych zakładu. Odpisy amortyzacyjne w wysokości 50% wartości początkowej majątku mogą zostać uwzględnione w trakcie roku podatkowego, w którym nabycie lub wytworzenie miało miejsce lub w ciągu czterech kolejnych lat podatkowych jako uzupełnienie amortyzacji z tytułu obniżenia wartości, przewidzianej w ustawie o podatku dochodowym. Rezerwy zwolnione od podatku (w wysokości 50% wartości początkowej majątku nieruchomego) można ustanawiać do maksimum dwóch lat przed zakończeniem inwestycji.
- 35 Bezsporne jest, że § 3 ZRFG stosuje się, bez jakiegokolwiek różnicowania, do wszystkich sektorów działalności, do wszystkich rodzajów inwestycji, czy to ruchomości, czy nieruchomości oraz do wszystkich przedsiębiorstw, niezależnie od ich wielkości, działalności lub siedziby.

- 36 Jednakże równie bezsporne jest, że warunkiem koniecznym skorzystania ze środków przewidzianych w § 3 ZRFG jest usytuowanie w Zonenrandgebiet zakładów, w których inwestycje są dokonywane. Zresztą nie jest sporny fakt, że skarżąca skorzystała ze środków podatkowych przewidzianych w § 3 ZRFG z uwagi na swoje zakłady położone w Peine i Salzgitter, w Zonenrandgebiet.
- 37 Zatem fakt przyznania korzyści podatkowej, zapisany w ustawie federalnej pod warunkiem lokalizacji inwestycji w wydzielonej terytorialnie strefie Państwa Członkowskiego, jak to ma miejsce w przedmiotowej sprawie, jest w zasadzie wystarczający, aby uznać, że sporny środek dotyczy ściśle określonej kategorii przedsiębiorstw.
- 38 W istocie, co do zasady środek podatkowy, który może zostać zakwalifikowany jako pomoc państwa, różni się od ogólnego środka podatkowego tym, że liczba beneficjentów jest prawnie lub faktycznie ograniczona. W tej mierze Sąd jest zdania, że nie jest istotne, czy selektywny charakter środka wynika z kryterium sektorowego, czy, jak to ma miejsce w niniejszej sprawie, z kryterium położenia geograficznego na wydzielonej części terytorium Państwa Członkowskiego. Istotne jest natomiast dla możliwości zakwalifikowania środka jako pomocy państwa, aby przedsiębiorstwa z niego korzystające należały do kategorii ściśle określonej przy zastosowaniu, prawnie lub faktycznie, kryterium ustalonego przez ten środek (zob. podobnie wyrok Trybunału EFTA z dnia 20 maja 1999 r. w sprawie E-6/98 Norway/EFTA Surveillance Authority, Report of EFTA Court, str. 74, pkt 37).
- 39 W niniejszej sprawie należy przypomnieć, że celem omawianych środków podatkowych jest wspieranie inwestowania w zakładach zlokalizowanych w strefie geograficznie wydzielonej z terytorium Niemiec, to jest w regionach graniczących z byłą Niemiecką Republiką Demokratyczną i byłą Republiką Czechosłowacką. W tym względzie ani skarżąca, ani interwenientka nie kwestionują faktu, że aby

skorzystać ze spornych korzyści podatkowych, należało dokonać inwestycji w strefie geograficznie wydzielonej z terytorium Niemiec.

- 40 A zatem bezsporne jest, że przedsiębiorstwa z siedzibą w Niemczech nie mogły korzystać z dotacji do odpisów amortyzacyjnych oraz tworzenia rezerw zwolnionych od podatku, przewidzianych w § 3 ZRFG, jeśli inwestycje dokonane zostały w ich zakładach położonych poza Zonenrandgebiet. Wynika z tego, że środki te nie przynosiły korzyści ogółowi przedsiębiorstw położonych na terytorium kraju.
- 41 Tego stwierdzenia nie podważa fakt, że środki podatkowe przewidziane w § 3 ZRFG dotyczyły po prostu „zakładów” położonych w Zonenrandgebiet, a nie przedsiębiorstw. W istocie odrzucenie selektywnego charakteru takich środków na tej podstawie, że to nie bezpośrednio przedsiębiorstwa z nich korzystają, lecz jedynie ich zakłady położone w Zonenrandgebiet, sprzyjałoby obchodzeniu wspólnotowego systemu pomocy państwa. W każdym razie w przedmiotowej sprawie skarżąca zaznaczyła, że jest jedynym przedsiębiorstwem z branży metalurgicznej działającym w Zonenrandgebiet.
- 42 Wreszcie należy zauważyć, że skarżąca nie twierdziła, że zróżnicowanie wynikające ze spornych środków podatkowych jest zgodne z naturą i porządkiem systemu, w który jest wpisane (zob. analogicznie wyroki Trybunału z dnia 2 lipca 1974 r. w sprawie 173/73 Włochy przeciwko Komisji, Rec. str. 709, pkt 33; z dnia 9 grudnia 1997 r. w sprawie C-353/95 P Tiercé Ladbroke przeciwko Komisji, Rec. str. I-7007, pkt 32–37 oraz z dnia 13 lutego 2003 r. w sprawie C-409/00 Hiszpania przeciwko Komisji, Rec. str. I-1487, pkt 52; wyrok Sądu z dnia 18 września 1995 r. w sprawie T-471/93 Tiercé Ladbroke przeciwko Komisji, Rec. str. II-2537, pkt 62).
- 43 W tych warunkach część pierwszą zarzutu pierwszego należy oddalić.

W przedmiocie części drugiej zarzutu pierwszego opartej na domniemanym kompensacyjnym charakterze środków podatkowych przewidzianych w § 3 ZRFG

Argumenty stron

- 44 Skarżąca twierdzi, że środki podatkowe przewidziane w § 3 ZRFG dawały nie tyle szczególną korzyść podatkową przedsiębiorstwom spełniającym warunki do skorzystania z odpisów amortyzacyjnych lub rezerw zwolnionych od podatku, lecz były jedynie zwykłą rekompensatą (przynajmniej częściową) za szczególnego rodzaju straty wynikające z prowadzenia działalności w regionie, który wskutek podziału Europy został sztucznie odcięty od gospodarczego zaplecza kraju, z którym wcześniej był naturalnie związany. Tak więc według skarżącej z przepisów podatkowych § 3 ZRFG nie wynikała żadnego rodzaju pomoc regionalna, której celem miałyby być wyrównanie naturalnych niedostatków regionu. Celem tych przepisów było według skarżącej wyłącznie zrekompensowanie gorszej sytuacji gospodarczej spowodowanej sztuczną izolacją wynikającą z przyczyn czysto politycznych, niektórych niemieckich regionów nadgranicznych.
- 45 Skarżąca zauważa w tym względzie, że z przepisów art. 87 ust. 2 lit. c) WE, zgodnie z którym jest zgodna ze wspólnym rynkiem pomoc przyznawana gospodarce niektórych regionów Republiki Federalnej Niemiec dotkniętych podziałem Niemiec, wynika, że warunki w regionach nadgranicznych byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej nie były „normalne”. Wskazywałoby to, że środki podjęte na rzecz regionów nadgranicznych nie stanowiły części zwykłych programów pomocy regionalnej, lecz były uregulowaniami „sui generis”. Słowem, skarżąca stoi na stanowisku, że to, co jest prawidłowe na gruncie Traktatu WE, pozostaje takie na gruncie Traktatu EWWiS.
- 46 Interwenientka podnosi, iż art. 87 WE wprowadza rozróżnienie między środkami służącymi do wyrównania strat, przewidzianymi w ust. 2 lit. c), a zwykłą pomocą regionalną, o której mowa w ust. 3 lit. a) i c) przejawiające się w tym, że środki

kompensacyjne i środki pomocy, będące przedmiotem rozważań, nie mogą być oceniane w ten sam sposób. Pomoc regionalna, jej zdaniem, charakteryzuje się tym, że przedsiębiorstwo położone w regionie o gorszej sytuacji uzyskuje na zasadzie pomocy państwowej przewagę w odniesieniu do jego naturalnych warunków gospodarczych i zwykłych warunków konkurencji. Natomiast pomoc, o której mowa w art. 87 ust. 2 lit. c) WE, służy, zdaniem interwenantki, do wyrównania strat wynikających nie z naturalnych uwarunkowań gospodarczych przedsiębiorstwa, lecz spowodowanych siłą wyższą, to jest podziałem Europy. I tak pomoc wyrównująca straty jedynie zbliża beneficjenta do warunków, w jakich znajdowałby się on, gdyby nie zaistniało zdarzenie powodujące szkodę.

47 Zdaniem interwenantki, nieujęcie w Traktacie EWWiS niemieckich stref nadgranicznych, o których mowa w sprawie, nastąpiło z przyczyn historycznych: Traktat EWWiS został zawarty w dniu 18 kwietnia 1951 r., to jest w czasie, gdy spodziewano się, że podział Niemiec będzie czasowy i zostanie zniesiony w wyniku ogólnego traktatu pokojowego.

48 Interwenantka podnosi również, że w zakresie w jakim ZRFG, zwłaszcza w art. 3, przewidywała środki o charakterze niespecyficznym dla sektora metalurgicznego, Traktat EWWiS nie sprzeciwiał się odpowiedniemu stosowaniu art. 87 ust. 2 lit. c) WE w sektorze metalurgii i możliwości korzystania przez przedsiębiorstwa metalurgiczne z takich środków ogólnych. Mając zatem na uwadze fakt, że Komisja zweryfikowała ZRFG oraz jej późniejsze zmiany pod kątem art. 87 ust. 2 lit. c) WE i doszła do wniosku, że przepisy ZRFG były niezbędne, aby zrekomensować gorszą sytuację gospodarczą spowodowaną przez podział Niemiec, interwenantka uważa, że Komisja przyznała istnienie związku przyczynowego między podziałem Niemiec a potrzebą środków kompensacyjnych przewidzianych w ZRFG. Zdaniem interwenantki, opierając się na analizie dokonanej przez Komisję, Niemcy miały prawo wprowadzić, już na podstawie samego Traktatu WE, środki takie jak w § 3 ZRFG w sektorze metalurgicznym, bez potrzeby uzyskania zgody Komisji. W tym względzie interwenantka zwraca ponadto uwagę, że Komisja nie posiada żadnych „uprawnień do wyrażania zgody” w zakresie stosowania art. 87 ust. 2 lit. c) WE, który wprowadza system wyłączeń traktatowych. Podsumowując, interwenantka uważa, że Komisja nie była uprawniona do stwierdzenia, czy korzystanie przez przed-

siębiorstwa metalurgiczne ze specjalnych odpisów amortyzacyjnych na podstawie art. 3 ZFRG było niezgodne z zasadami rządzącymi wspólnym rynkiem węgla i stali.

- 49 Pozwana broni się twierdzeniem, że selektywne przyznawanie środków uprzywilejowanych, takich jak przewidziane w § 3 ZFRG, stanowi pomoc państwa również wtedy, gdy jej celem jest zrekompensowanie gorszego położenia gospodarczego. W istocie, zdaniem pozwanej, przypadki pomocy powinny być rozpatrywane w odniesieniu do ich skutków, a nie celów, jakie w zamierzeniu mają osiągnąć. Paragraf 3 ZFRG nie może zatem zostać uznany za środek podatkowy o charakterze ogólnym, nieposiadający przymiotu pomocy państwa, z tej przyczyny, że jego deklarowany cel polega na zrekompensowaniu gorszej sytuacji gospodarczej danego regionu.
- 50 Ponadto pozwana odrzuca jakąkolwiek możliwość stosowania przez analogię art. 87 ust. 2 lit. c) WE. Artykuł 4 lit. c) EWWiS, jej zdaniem, zawiera zakaz subwencji lub pomocy ze strony państwa w jakiegokolwiek postaci. Nie do pomyślenia jest jakiegokolwiek złagodzenie tego zakazu. Ponadto pozwana twierdzi, że takie stosowanie mogłoby być uzasadnione jedynie istnieniem luki w Traktacie EWWiS, która, jej zdaniem, nie istnieje. W istocie, zdaniem pozwanej, brak w Traktacie EWWiS przepisu szczególnego dotyczącego niemieckich stref nadgranicznych spowodowany jest tym, że dziedzina ta poddana jest surowszym rygorom i dowodzi, że jej faworyzowanie nie było celem autorów traktatu. W każdym razie pozwana wyraża pogląd, że art. 87 ust. 2 lit. c) WE nie wyłącza uprawnień dyskrecjonalnych Komisji, mając na względzie, iż winna ona zweryfikować, czy pomoc jest rzeczywiście potrzebna do zrekompensowania gorszej sytuacji gospodarczej wywołanej podziałem niemiec.

Ocena Sądu

- 51 Część druga zarzutu pierwszego skarżącej polega zasadniczo na tym, że Komisja nie wykazała istnienia drugiego elementu pomocy państwa, to jest korzyści przynieszonej przez sporne środki.

- 52 Należy zatem zbadać, czy istotnie, jak to stwierdziła Komisja w zaskarżonej decyzji, środki podatkowe wynikające z § 3 ZRFG przysporzyły skarżącej korzyści.
- 53 Zgodnie z orzecznictwem przywołanym w pkt 27 niniejszego wyroku pojęcie pomocy państwa obejmuje interwencje państwowe, które, w różnych formach, zmniejszają normalne obciążenia budżetu przedsiębiorstwa.
- 54 Z § 3 ZRFG wynika, że Republika Federalna Niemiec zrezygnowała ze stosowania przepisów powszechnego niemieckiego systemu podatkowego w zakresie dotacji do odpisów amortyzacyjnych i tworzenia rezerw w odniesieniu do inwestycji w nieruchomości dokonywanych w zakładach położonych w Zonenrandgebiet.
- 55 Zgodnie z tym, co wskazano w pkt 36 niniejszego wyroku, skarżąca skorzystała na stosowaniu środków podatkowych przewidzianych w § 3 ZRFG w odniesieniu do swoich dwóch zakładów położonych w Peine i Salzgitter w Zonenrandgebiet.
- 56 Brzmienie § 3 ZRFG wskazuje, że środki te mogły spowodować takie zmniejszenie obciążeń skarżącej, z którego nie mogłaby ona skorzystać przy zastosowaniu niemieckiego powszechnego systemu podatkowego, i to co najmniej z dwóch względów.
- 57 Po pierwsze, środki te dały jej możliwość dokonania dodatkowych odpisów amortyzacyjnych, oprócz tych wynikających z obniżenia wartości, w pierwszych latach po zakończeniu roku podatkowego, w którym inwestycje zostały dokonane; jako że dotacja ta była odpisywana od zysku brutto, dochód przedsiębiorstwa podlegający opodatkowaniu mógł być w tych latach szczególnie zmniejszony. Jak to stwierdziła Komisja w motywie 60 zaskarżonej decyzji, skarżąca mogła więc

uzyskać „korzyść finansową”, która nie miałaby miejsca, gdyby jej zakłady nie były usytuowane w Zonenrandgebiet. Należy zresztą zauważyć, że w swoich pismach skarżąca przyznała zaistnienie nadwyżki finansowej spowodowanej środkami przewidzianymi w § 3 ZRFG, co zresztą podniosła Komisja w motywie 100 zaskarżonej decyzji.

- 58 Po drugie, z § 3 ZRFG wynika, że specjalny odpis amortyzacyjny może być wykorzystany nie tylko w trakcie tego roku podatkowego, w którym inwestycja została dokonana, ale także w trakcie czterech kolejnych lat podatkowych. Możliwość ta pozwalała przedsiębiorstwu, które z niej korzystało, rozłożyć w czasie, czyli zmniejszyć, podstawę opodatkowania podatkiem dochodowym. Jak to sprecyzowano w motywie 61 zaskarżonej decyzji, „to odroczenie podatku [...] można rozbić na dwa elementy: nieoprocentowaną pożyczkę w kwocie odroczonego podatku i czas odroczenia”. W istocie, pomijając fakt, iż podatek był jednak wymagany na koniec okresu odroczenia, przedsiębiorstwo odnosi przez cały okres odroczenia korzyść równą różnicy między kwotą podatku zaktualizowaną na koniec okresu odroczenia, biorąc pod uwagę oprocentowanie, a kwotą podatku, jaka byłaby wymagana, gdyby odroczenie nie miało miejsca.
- 59 W konsekwencji środki podatkowe przewidziane w § 3 ZRFG stanowiły odroczenie podatku zmniejszające wydatki, jakie normalnie obciążałoby budżet skarżącej.
- 60 Tego wniosku nie podważają argumenty skarżącej i interwenientki, według których, z jednej strony, środki podatkowe z § 3 ZRFG miały na celu jedynie zrehabilitowanie gorszej sytuacji gospodarczej regionów Zonenrandgebiet wynikającej ze sztucznej izolacji o podłożu politycznym, z drugiej zaś strony, art. 87 ust. 2 lit. c) WE potwierdza, że sytuacja regionów położonych wzdłuż granicy między byłymi dwoma państwami niemieckimi nie była normalna.

- 61 Po pierwsze, powoływany przez skarżącą i interwientkę fakt, że art. 87 ust. 2 lit. c) WE uznaje zgodność ze wspólnym rynkiem „pomoc[y] przyznan[anej] gospodarce niektórych regionów Republiki Federalnej Niemiec dotkniętych podziałem Niemiec, w zakresie, w jakim jest [ona] niezbędna do skompensowania niekorzystnych skutków gospodarczych spowodowanych tym podziałem” nie ma wpływu na zakwalifikowanie danego środka jako pomocy państwa w rozumieniu Traktatu EWWiS.
- 62 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 305 ust. 1 WE przepisy Traktatu WE nie zmieniają postanowień Traktatu EWWiS, zwłaszcza jeśli chodzi o prawa i obowiązki Państw Członkowskich, kompetencje instytucji tej Wspólnoty oraz ustalonych przez ten traktat reguł funkcjonowania wspólnego rynku węgla i stali. Postanowienia Traktatu EWWiS zachowują więc swój własny zakres stosowania (wyrok Sądu z dnia 25 marca 1999 r. w sprawie T-37/97 Forges de Clabecq przeciwko Komisji, Rec. str. II-859, pkt 132). Jedynie w sytuacji gdy dane zagadnienie nie jest uregulowane w Traktacie EWWiS lub przepisach wydanych na jego podstawie, możliwe jest stosowanie do towarów z jego zakresu Traktatu WE i przepisów uchwalonych w celu jego wykonania (wyroki Trybunału: z dnia 15 grudnia 1987 r. w sprawie 328/85 Deutsche Babcock, Rec. str. 5119, pkt 10 i z dnia 24 września 2002 r. w sprawach połączonych C-74/00 P i C-75/00 P Falck i Acciaierie di Bolzano przeciwko Komisji, Rec. str. I-7869, pkt 100).
- 63 Zgodnie z orzecznictwem Trybunału kwestia przyznawania pomocy przez państwo jest uregulowana postanowieniami art. 4 lit. c) EWWiS, a zatem Państwa Członkowskie nie zamierzały przyjąć tych samych reguł ani zachować takiego samego zakresu interwencji Wspólnot w tej kwestii (zob. ww. w pkt 62 wyrok w sprawie Falck i Acciaierie di Bolzano przeciwko Komisji, pkt 101 i 102).
- 64 Zatem, wobec braku w Traktacie EWWiS postanowień tożsamyh lub równoważnych z art. 87 ust. 2 lit. c) WE, uznanie w ramach Traktatu WE zgodności ze wspólnym rynkiem pomocy przyznawanej gospodarce niektórych regionów Republiki Federalnej Niemiec dotkniętych podziałem Niemiec nie ma wpływu na zakres stosowania art. 4 lit. c) EWWiS ani, tym samym, na pojęcie pomocy państwa w rozumieniu tego przepisu.

- 65 Również przedstawiony przez interwenientkę argument, zgodnie z którym brak w Traktacie EWWiS postanowień tożsamyh lub równoważnych z art. 87 ust. 2 lit. c) WE wynika z przyczyn historycznych, nie zasługuje na uwzględnienie.
- 66 Zarówno bowiem z brzmienia art. 4 lit. c) EWWiS, jak i kontekstu oraz celów, w jakie wpisuje się ten przepis, wynika, że Traktat EWWiS traktował szczególnie rygorystycznie zakaz pomocy państwa. Nawet jeśli w 1951 r. można było sądzić, jak to utrzymuje rząd niemiecki, że podział Niemiec będzie jedynie tymczasowy, nie zmienia to faktu, że sytuacja ta, istniejąca od ustalenia w 1948 r. linii podziału między dwiema okupowanymi strefami, mogła być wzięta pod uwagę w czasie redagowania Traktatu EWWiS i odzwierciedlona w jego treści.
- 67 Prawdą jest, że aż do wygaśnięcia w dniu 31 grudnia 1981 r. pierwszego kodeksu pomocy dla hutnictwa żelaza i stali [decyzja Komisji nr 257/80/EWWiS z dnia 1 lutego 1980 r. ustanawiająca wspólnotowe reguły pomocy w dziedzinie przemysłu metalurgicznego (Dz.U. L 29, str. 5)] Komisja prezentowała inną niż przedstawiana w niniejszej sprawie interpretację, zgodną z którą art. 4 lit. c) EWWiS dotyczył wyłącznie specyficznych przypadków pomocy w sektorze węgla i stali, to jest pomocy, z jakiej przedsiębiorstwa korzystały szczególnie lub przede wszystkim, podczas gdy stosowanie w tym sektorze systemów pomocy ogólnych lub regionalnych było poddane kontroli Komisji na podstawie art. 67 EWWiS w związku z art. 87 WE i 88 WE.
- 68 Z zastrzeżeniem analizy zarzutu drugiego, dotyczącego wykładni art. 4 lit. c) i art. 67 EWWiS, fakt, że przez pewien czas Komisja mogła — na gruncie swojej praktyki decyzyjnej — uważać, że systemy ogólne lub regionalne nie wchodzą w zakres stosowania art. 4 lit. c) EWWiS, nawet jeśli były stosowane w sektorze metalurgicznym, nie może wpływać na zakres stosowania Traktatu EWWiS.

- 69 W istocie z Traktatu EWWiS nie wynika, że jego autorzy zamierzali przypisać art. 4 lit. c) EWWiS aż tak wąski zakres stosowania i że, w konsekwencji, nie wydawało im się celowe wprowadzenie odstępstwa od tego przepisu, uwzględniającego podział Niemiec.
- 70 Ponadto wywodzenie z istnienia wyjątku od zakazu w Traktacie WE możliwości automatycznego i retroaktywnego rozszerzenia tego wyjątku na równoważny zakaz zawarty w podpisanym wcześniej Traktacie EWWiS, byłoby nieprawidłowe. Taki krok byłby równoznaczny z wprowadzeniem poprawek do Traktatu EWWiS, z obejściem procedur przewidzianych w tym celu.
- 71 Po drugie, nawet przyjmując, jak to podnosi skarżąca, że samo istnienie postanowień art. 87 ust. 2 lit. c) WE pozwala wykazać „nienormalny” charakter warunków panujących na obszarze Zonenrandgebiet, nie oznacza to, że w niniejszej sprawie stwierdzenie takie jest wystarczające dla wyłączenia stosowania art. 4 lit. c) EWWiS, z uwagi na domniemany kompensacyjny charakter środków podatkowych przewidzianych w § 3 ZRFG wobec niekorzystnego położenia gospodarczego tego obszaru.
- 72 Zgodnie z orzecznictwem Trybunału na gruncie Traktatu EWWiS, wobec faktu, że zniesienie i zakaz ustanowione w art. 4 lit. c) EWWiS mają charakter generalny i absolutny, nie mogą one zostać uchylone poprzez wdrożenie procedury kompensacyjnej o niejasnym i niepewnym charakterze (ww. w pkt 27 wyrok w sprawie *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg przeciwko Wysokiej Władzy*, pkt 55). Tym samym skarżąca nie wykazała istnienia wyraźnego związku przyczynowego między podnoszoną gorszą sytuacją gospodarczą a środkami podjętymi w celu jej skompensowania.
- 73 Ponadto z utrwalonego orzecznictwa wynika, że zgodność z prawem decyzji podjętej w kwestii pomocy państwa winna być rozważana w odniesieniu do informacji, jakimi dysponowała Komisja w chwili jej podejmowania (wyroki Trybunału: z dnia 10 lipca 1986 r. w sprawie 234/84 *Belgia przeciwko Komisji*, Rec. str. 2263, pkt 16 i ww. w pkt 29 wyrok w sprawie C-241/94 *Francja przeciwko Komisji*, pkt 33).

- 74 Z akt niniejszej sprawy wynika, że w trakcie postępowania administracyjnego przed Komisją interwenientka ograniczyła się do powołania się na wyjątek od zasady zakazu pomocy państwa przewidziany w art. 87 ust. 2 lit. c) WE dla uzasadnienia, że środki z § 3 ZRFG kompensowały gorszą sytuację gospodarczą spowodowaną podziałem Niemiec. W trakcie procedury pisemnej przed Sądem nic się nie zmieniło. Zatem, jak wykazano w pkt 64–66 niniejszego wyroku, art. 87 ust. 2 lit. c) WE nie stosuje się i nie ma on odpowiednika w Traktacie EWWiS. Ponadto badanie kompensacyjnego charakteru takich środków mieści się w zakresie uprawnień dyskrecjonalnych Komisji, polegających na weryfikowaniu, czy zostały spełnione warunki odstępstwa, o które wnoszono (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 15 grudnia 1999 r. w sprawach połączonych T-132/96 i T-143/96 Freistaat Sachsen i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-3663, pkt 140).
- 75 Zatem nie można zwykłego powołania się na wyjątek przewidziany w art. 87 ust. 2 lit. c) WE uznać za niebudzące wątpliwości wykazanie na gruncie Traktatu EWWiS związku przyczynowego między korzyścią przyznaną skarżącej i domniemaną gorszą sytuacją gospodarczą, w jakiej miały się znajdować przedsiębiorstwa położone w Zonenrandgebiet.
- 76 Uwzględniając całokształt powyższych rozważań, należy odrzucić część drugą zarzutu pierwszego.

W przedmiocie części trzeciej zarzutu pierwszego, opartej na domniemanej konieczności zbadania uregulowań podatkowych Państw Członkowskich Wspólnoty w celu ustalenia, co stanowi „normalne” obciążenie podatkowe

Argumenty stron

- 77 Skarżąca stoi na stanowisku, że zaskarżona decyzja nie powołuje się na żadne poważne i mogące podlegać weryfikacji przez sędziego wspólnotowego kryterium służące określeniu, co stanowi dla przedsiębiorstw „normalne” obciążenie pod-

atkowe, które stanowiłoby punkt odniesienia dla oceny, czy miała miejsce pomoc państwa w rozumieniu art. 4 lit. c) EWWiS. Według skarżącej, aby dokonać tego porównania z „tym, co normalne”, Komisja nie powinna była odnieść się jedynie do przepisów podatkowych Republiki Federalnej Niemiec, jak to uczyniła w motywie 60 zaskarżonej decyzji, w którym przeciwstawiła zasady dokonywania specjalnych odpisów amortyzacyjnych wynikające z ZRFG ogólnym zasadom stosowanym w Niemczech do specjalnych odpisów amortyzacyjnych. Komisja powinna była się odnieść zarówno do stawek podatkowych, jak i okresów amortyzacji dóbr inwestycyjnych stosowanych w sektorze metalurgicznym na całym obszarze wspólnego rynku lub przynajmniej w Państwach Członkowskich, w których mają siedziby konkurenci skarżącej. Skarżąca stoi na stanowisku, że zaskarżona decyzja nie powołuje się na żadne. Jedynie taka porównawcza analiza reguł podatkowych stosowanych w różnych Państwach Członkowskich umożliwiłaby zweryfikowanie, czy stosowanie § 3 ZRFG przysporzyło skarżącej korzyści o takim samym charakterze i skutkach, jak subwencja w ścisłym znaczeniu tego słowa.

- 78 Pozwana odiera zarzut, twierdząc, że warunki bazowe, w szczególności infrastruktura, różnią się w poszczególnych Państwach Członkowskich i że w zasadzie tam, gdzie są lepsze warunki bazowe, tam podatki są wyższe. Według niej z tej to przyczyny to właśnie zainteresowane Państwo Członkowskie stanowi punkt odniesienia, który należy wziąć pod uwagę przy badaniu selektywności spornego środka. Bezcelowe byłoby zatem przystępowanie do porównywania zasad stosowanych w tym przedmiocie w różnych Państwach Członkowskich.

Ocena Sądu

- 79 Zgodnie z orzecznictwem Trybunału na gruncie Traktatu WE stosowanie art. 87 ust. 1 WE wymaga jedynie ustalenia, czy, w ramach danego porządku prawnego, określony podejmowany przez państwo środek może sprzyjać „niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów” w odniesieniu do innych, które pod względem celów, jakie mają być osiągnięte, znajdują się w porównywalnej sytuacji faktycznej i prawnej (wyrok Trybunału z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie C-143/99 *Adria-Wien Pipeline i Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke*, Rec. str. I-8365, pkt 41 i ww. w pkt 42 wyrok w sprawie *Hiszpania przeciwko Komisji*, pkt 47).

- 80 Taka ocena jest również aktualna w odniesieniu do Traktatu EWWiS (zob. podobnie ww. w pkt 27 wyrok w sprawie Ecotrade, pkt 41).
- 81 W konsekwencji, dla ustalenia, co jest korzyścią w rozumieniu orzecznictwa dotyczącego pomocy państwa, niezbędne jest określenie w ramach danego porządku prawnego punktu odniesienia, z którym porówna się tą korzyść. W niniejszej sprawie nie można, w celu określenia „normalnego” obciążenia podatkowego w rozumieniu tego orzecznictwa, przystąpić do analizy porównawczej uregulowań podatkowych w całości Państw Członkowskich czy nawet w niektórych z nich bez wypaczenia celu przepisów dotyczących kontroli pomocy państwa. W istocie, wobec braku harmonizacji na poziomie wspólnotowym przepisów podatkowych Państw Członkowskich, taka analiza doprowadziłaby do porównania różnych sytuacji faktycznych i prawnych, które wynikają z różnic między przepisami ustawowymi lub wykonawczymi Państw Członkowskich. Dane dostarczone przez skarżącą w ramach niniejszego sporu ilustrują zresztą zróżnicowanie, jakie istnieje między Państwami Członkowskimi zwłaszcza w odniesieniu do podstawy opodatkowania i stawek podatkowych dotyczących dóbr inwestycyjnych.
- 82 Słusznie zatem Komisja ograniczyła się do zbadania korzyści wypływających ze środków wprowadzonych § 3 ZRFG w odniesieniu do powszechnego systemu podatkowego prawa niemieckiego.
- 83 Ponadto wbrew temu, co twierdzi skarżąca, orzecznictwo wspólnotowe nie nakłada na Komisję obowiązku wykazania, że zmniejszenie obciążeń, jakie normalnie winno ponieść przedsiębiorstwo, miało ten sam skutek, co subwencja w ścisłym znaczeniu tego słowa.
- 84 Zatem, jeśli pojęcie pomocy państwa obejmuje nie tylko świadczenia dodatnie, jak właśnie subwencje, ale także interwencje, które, w różnych formach, zmniejszają normalne obciążenia budżetu przedsiębiorstwa i przez to, nie będąc subwencjami

w ścisłym znaczeniu tego słowa, mają ten sam charakter i wywierają tożsame skutki (zob. w szczególności ww. w pkt 27 wyroki: w sprawie De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg przeciwko Wysokiej Władzy, pkt 39 w sprawie Banco Exterior de España, pkt 13 i w sprawie Ecotrade, pkt 34), celem orzecznictwa nie jest ustalanie hierarchii tego, co stanowi, z jednej strony, subwencję w ścisłym znaczeniu, a z drugiej, środki zbliżone do takiej subwencji, lecz zdefiniowanie pojęcia pomocy w rozumieniu art. 4 lit. c) EWWiS. Z definicji tej wynika, że jeśli dostarczony zostanie dowód, że interwencja państwowa stanowi zmniejszenie normalnych obciążeń budżetu przedsiębiorstwa, środek ten powinien zostać zakwalifikowany jako pomoc państwa i to z powodu tejże kwalifikacji posiada skutek tożsamy z subwencją w ścisłym znaczeniu tego słowa. Wbrew twierdzeniom skarżącej nie jest konieczne zatem dostarczenie żadnego dodatkowego dowodu.

85 Część trzecia zarzutu pierwszego podlega w konsekwencji odrzuceniu.

W przedmiocie części czwartej zarzutu pierwszego, opartej na domniemanym obowiązku ze strony Komisji wykazania, że skutki dla konkurencji środków podatkowych z § 3 ZRFG są tożsame ze skutkami klasycznej subwencji

Argumenty stron

86 Skarżąca podnosi, że zaskarżona decyzja nie zawiera żadnej oceny skutków, jakie środki podatkowe krytykowane przez Komisję miały wyrzucić na konkurencję, podczas gdy z pkt 34 wyroku w sprawie Ecotrade, cytowanego w pkt 27 niniejszego orzeczenia, wynika, jej zdaniem, że Komisja nie może zakwalifikować środków państwowych, które zmniejszają obciążenia przedsiębiorstw, jako pomocy w rozumieniu art. 4 lit. c) EWWiS, nie ustalwszy wcześniej, że środki te mają takie same skutki dla konkurencji jak klasyczna subwencja.

- 87 Pozwana uważa przede wszystkim, że kontrolowanie pomocy jest zadaniem o ograniczonym zasięgu, ponieważ jego celem nie jest wyeliminowanie wszelkich zakłóceń konkurencji wewnątrz wspólnego rynku, lecz jedynie zakazanie określonych aspektów interwencji publicznej, jak przyznawanie pomocy. Pozwana zauważa również, że pojęcie pomocy jest bardziej ogólne niż pojęcie subwencji, ponieważ zawiera w sobie również takie środki, które z uwagi na ich charakter i skutki są równoważne z bezpośrednimi subwencjami. Wynika z tego, jej zdaniem, że aby zakwalifikować określone środki jako pomoc w rozumieniu art. 4 lit. c) EWWiS, nie jest konieczne wcześniejsze wykazanie, że sporne środki mają dla konkurencji takie same skutki jak klasyczne subwencje. Ponadto odnośne przepisy w dziedzinie pomocy, to jest art. 87 ust. 1 WE i art. 4 lit. c) EWWiS nie wprowadzają, jej zdaniem, żadnego rozróżnienia między taką pomocą, która jest subwencją w ścisłym tego słowa znaczeniu, a taką, która nią nie jest. Odnośnie do wyroku Ecotrade, cytowanego w pkt 27 niniejszego wyroku, dotyczącego rozróżnienia między, z jednej strony, subwencjami w ścisłym tego słowa znaczeniu, czyli bezpośrednim przekazaniem pieniędzy, a z drugiej, innymi formami pomocy, jak rezygnacja z wpływów podatkowych, które normalnie zostałyby pobrane, pozwana zauważa, że rozróżnienie jest zupełnie bez znaczenia dla oceny środków będących przedmiotem niniejszej sprawy i nie ma żadnego wpływu na analizę ich selektywności.

Ocena Sądu

- 88 W części czwartej zarzutu pierwszego skarżąca, z jednej strony, zarzuca Komisji, że nie zweryfikowała, czy zmniejszenie obciążeń, którym normalnie podlegałby budżet przedsiębiorstwa, wywiera skutki tożsame z tymi, jakie wywiera klasyczna subwencja. Z drugiej strony, skarżąca utrzymuje, że z wyroku w sprawie Ecotrade, cytowanego w pkt 27 niniejszego orzeczenia, wynika, że Komisja powinna była udowodnić skutki dla konkurencji środków wypływających z § 3 ZRFG.
- 89 Odnośnie do pierwszego argumentu, zdaniem Sądu, opartego na motywach identycznych jak w pkt 84 niniejszego orzeczenia, Komisja nie jest zobowiązana do przeprowadzania analizy, czy zmniejszenie obciążeń, którym normalnie podlega budżet przedsiębiorstwa, wywiera skutki tożsame z tymi, jakie wywiera subwencja w ścisłym tego słowa znaczeniu. Ten argument zostaje więc odrzucony.

- 90 Odnośnie do drugiego argumentu, dotyczącego konieczności wykazania skutków środków wynikających z § 3 ZRFG dla konkurencji, z utrwalonego orzecznictwa wynika, że na gruncie art. 4 lit. c) EWWiS pomoc państwa uznawana jest za niezgodną ze wspólnym rynkiem bez potrzeby stwierdzenia lub nawet dochodzenia, czy istnieje lub może zaistnieć zagrożenie dla konkurencji (wyroki Sądu: z dnia 12 maja 1999 r. w sprawach połączonych od T-164/96 do 167/96, T-122/97 i T-130/97 Moccia Irme i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-1477, pkt 82 i z dnia 16 grudnia 1999 r. w sprawie T-158/96 Acciaierie di Bolzano przeciwko Komisji, Rec. str. II-3927, pkt 113).
- 91 W konsekwencji, aby podlegać postanowieniom art. 4 lit. c) EWWiS, środek pomocy nie musi koniecznie wywierać wpływu na wymianę między Państwami Członkowskimi lub na konkurencję (wyroki Trybunału: z dnia 21 czerwca 2001 r. w sprawach połączonych od C-280/99 P do C-282/99 P Moccia Irme i in. przeciwko Komisji, Rec. str. I-4717, pkt 32 i 33 oraz ww. w pkt 62 w sprawie Falck i Acciaierie di Bolzano przeciwko Komisji, pkt 102).
- 92 Ponadto wbrew temu, co twierdzi skarżąca, punkt 34 wyroku w sprawie Ecotrade, cytowanego w pkt 27 niniejszego orzeczenia, nie dotyczy kwestii skutków, jakie dla konkurencji może zrodzić środek mogący zostać zakwalifikowany jako pomoc państwa, lecz ogranicza się do przypomnienia utrwalonego orzecznictwa, cytowanego w pkt 84 niniejszego wyroku, odnoszącego się do pojęcia pomocy państwa.
- 93 W tej sytuacji, przeciwnie do twierdzeń skarżącej, Komisja nie była zobowiązana do przeprowadzania analizy, czy środki podatkowe przewidziane w § 3 ZRFG miały wpływ na konkurencję, zanim zakwalifikowała je jako pomoc państwa w rozumieniu art. 4 lit. c) EWWiS.
- 94 Z powyższego wynika, że część czwarta zarzutu pierwszego podlega odrzuceniu, jak również całość zarzutu pierwszego.

W przedmiocie zarzutu drugiego, opartego na błędnej wykładni art. 4 lit. c) EWWiS i art. 67 EWWiS

Argumenty stron

- 95 Skarżąca stoi na stanowisku, że z powodu „częściowej integracji”, wprowadzonej Traktatem EWWiS, art. 4 lit. c) EWWiS dotyczy wyłącznie specyficznej pomocy na rzecz przedsiębiorstw w sektorze węgla i stali. W konsekwencji pomoc „niespecyficzna”, to jest, w niniejszej sprawie, systemy pomocy, z której korzystają nie tylko przedsiębiorstwa w sektorze węgla i stali, ale także we wszystkich innych sektorach gospodarki, nie byłaby objęta zakazem wyrażonym w art. 4 lit. c) EWWiS. Według skarżącej zgodnie z orzecznictwem Trybunału i praktyką decyzyjną Komisji systemy Państw Członkowskich ustanawiające pomoc niespecyficzną są poddane jedynie skoordynowanej kontroli, uregulowanej postanowieniami Traktatu WE dotyczącymi pomocy państwa oraz postanowieniami art. 67 EWWiS.
- 96 Skarżąca uważa zatem, że zaskarżona decyzja opiera się na sprzecznym z traktatem rozszerzeniu zakresu stosowania art. 4 lit. c) EWWiS. Rozszerzenie to nie może w sposób wiążący zmieniać zakresów stosowania odpowiednio art. 4 lit. c) EWWiS i art. 67 EWWiS. Według skarżącej, rozszerzenie to jest skutkiem przyjęcia kodeksów pomocy dla hutnictwa żelaza i stali, poprzez które Komisja, począwszy od roku 1986, zrezygnowała z rozróżniania między pomocą specyficzną a pomocą niespecyficzną.
- 97 Skarżąca utrzymuje, że stosowanie art. 67 EWWiS nie ogranicza się jedynie do środków Państw Członkowskich nie posiadających charakteru pomocy państwa. Przepis ten jej zdaniem stosuje się do wszystkich niespecyficznych środków wsparcia, które Państwa Członkowskie przyjęły w ramach ich ogólnej kompetencji

w dziedzinie polityki gospodarczej i podatkowej. Zresztą, zgodnie z przede wszystkim art. 305 WE, Komisja nie może zmienić częściowego charakteru integracji wprowadzonej Traktatem EWWiS poprzez późniejsze przyjęcie kodeksów pomocy dla hutnictwa żelaza i stali.

- 98 Zdaniem skarżącej, jeśli środki podatkowe przewidziane w § 3 ZRFG nie stanowiły pomocy państwa w rozumieniu art. 4 lit. c) EWWiS, nie było obowiązku zgłoszenia, na który powołuje się Komisja w motywach 67–76 zaskarżonej decyzji. W opinii skarżącej natomiast środki podatkowe z § 3 ZRFG stanowiły „działanie Państwa Członkowskiego” w rozumieniu art. 67 ust. 1 EWWiS, o którym Republika Federalna Niemiec winna była powiadomić Komisję, w przypadku gdy ich zastosowanie wywarłoby „odczuwalny wpływ na warunki konkurencji w przemyśle stalowym”. Według skarżącej kwestia ustalenia, czy warunki te zostały spełnione, jest w niniejszej sprawie bez znaczenia, ponieważ rząd niemiecki wielokrotnie podawał ZRFG do wiadomości Komisji w ramach zgłoszeń na podstawie art. 88 ust. 2 WE. Ponadto, zdaniem skarżącej, wskazany przez Komisję w motywie 66 zaskarżonej decyzji fakt, że Republika Federalna Niemiec nie powołała się w toku postępowania administracyjnego na art. 67 EWWiS jest bez znaczenia, jako że artykuł ten jest przepisem bezwzględnie obowiązującym, opierającym się na podziale kompetencji między Wspólnotą a Państwami Członkowskimi, przewidzianym w Traktacie EWWiS w ramach częściowej integracji.
- 99 Interwientka przyłączyła się do argumentów skarżącej.
- 100 Pozwana replikuje, iż nie jest istotne rozróżnienie między pomocą ogólną a pomocą specyficzną, ponieważ Traktat EWWiS nie ustanawia takiego rozróżnienia. Dowodzi ona, iż, mimo że art. 67 EWWiS może mieć zastosowanie w wielu dziedzinach polityki fiskalnej Państw Członkowskich, nie ma on zastosowania do środków podatkowych, które mieszczą się jedynie w zakresie art. 4 lit. c) EWWiS. To ograniczenie, jeżeli chodzi o zakres, ukazuje wyraźnie, iż jedynym wyznacznikiem przepisu mającego zastosowanie w ramach Traktatu EWWiS jest charakter udzielanej pomocy.

- 101 W swoich uwagach do wniosku interwencyjnego pozwana utrzymuje również, iż surowość zakazu wyrażonego w art. 4 lit. c) EWWiS zostałaaby pozbawiona sensu, gdyby przepis ten nie miał zastosowania do systemu pomocy niezarezerwowanego dla sektora węgla i stali. Według pozwanej Państwom Członkowskim byłoby łatwiej obejść ten przepis poprzez stosowanie systemu pomocy niespecyficznego, który, zgodnie z warunkami na jakich działa, przyniósłby nie wyłącznie, lecz przede wszystkim korzyści sektorowi węgla i stali.
- 102 W końcu pozwana podnosi, iż zgodnie z orzecznictwem Trybunału interwencje, o których mowa w art. 67 EWWiS, nie mogą być tymi, które art. 4 lit. c) EWWiS określa, bez względu na ich formę, jako niezgodne ze wspólnym rynkiem węgla i stali oraz zniesione i zakazane. Według pozwanej art. 67 ust. 2 EWWiS jest przepisem szczególnym, który należy stosować, na warunkach, jakie on ustanawia. W tym względzie jedynie Komisja może wyjątkowo zezwolić na przyznanie niektórych form pomocy finansowej, w przypadku, o którym mowa w art. 67 ust. 2 tiret pierwsze EWWiS, lub wyrazić na nie zgodę, z zastrzeżeniem zachowania rygorystycznych wymagań zawartych w przepisach art. 54–56 EWWiS. W każdym razie, według pozwanej, ustanawiający zakaz pomocy art. 4 lit. c) EWWiS, stanowi regulę ogólną, podczas gdy zezwalający na przyznanie pomocy w pewnych wypadkach art. 67 ust. 2 tiret pierwsze EWWiS stanowi wyjątek.

Ocena Sądu

- 103 Na wstępie należy przypomnieć, iż, zgodnie z art. 80 EWWiS, jedynie przedsiębiorstwa wykonujące działalność produkcyjną w dziedzinie węgla i stali podlegają Traktatowi EWWiS.
- 104 Wynika z tego, iż dane przedsiębiorstwo podlega zakazowi wyrażonemu w art. 4 lit. c) EWWiS jedynie w zakresie, w jakim wykonuje ono tego typu działalność produkcyjną (zob. podobnie wyroki Trybunału: z dnia 17 grudnia 1959 r. w sprawie 14/59 Société des fonderies de Pont-à-Mousson przeciwko Wysokiej Władzy, Rec. str. 445, 467 i 468 oraz z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie C-334/99 Niemcy przeciwko Komisji, Rec. str. I-1139, pkt 78).

- 105 W niniejszej sprawie bezsporne jest, jak stwierdziła Komisja w motywie 13 zaskarżonej decyzji, iż skarżąca jest przedsiębiorstwem w rozumieniu art. 80 EWWiS.
- 106 Uwzględniając odpowiedź udzieloną na zarzut pierwszy, Sąd uważa, iż analiza niniejszego zarzutu ogranicza się do ustalenia, czy Komisja słusznie uznała w zaskarżonej decyzji, iż art. 4 lit. c) EWWiS ma zastosowanie do systemu pomocy, który nie jest specyficzny dla sektora węgla i stali.
- 107 Na mocy art. 4 lit. c) EWWiS zakazane są, na warunkach przewidzianych w Traktacie EWWiS, subwencje lub pomoc przyznawana przez państwa, bez względu na ich formę.
- 108 Celem tego przepisu jest zniesienie i zakazanie niektórych form interwencji Państw Członkowskich w dziedzinie, która zgodnie z Traktatem EWWiS podlega kompetencji wspólnotowej (zob. podobnie ww. w pkt 27 wyrok w sprawie De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg przeciwko Wysokiej Władzy, str. 47).
- 109 Należy zaznaczyć, iż art. 4 lit. c) EWWiS nie ustanawia żadnego rozróżnienia między pomocą indywidualną a systemami pomocy ani też między systemami pomocy specyficznej i niespecyficznej w sektorze węgla i stali. Ponadto zakaz pomocy państwa ustanowiony w tym przepisie sformułowany jest w sposób rygorystyczny (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 9 września 1999 r. w sprawie T-110/98 RJB Mining przeciwko Komisji, Rec. str. II-2585, pkt 76).
- 110 Jeśli chodzi zaś o art. 67 EWWiS, to jego celem jest ochrona przed zakłóceniami konkurencji, które nieuchronnie pociąga za sobą sprawowanie władzy pozostałej w rękach Państw Członkowskich (ww. w pkt 27 wyrok w sprawie De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg przeciwko Wysokiej Władzy, str. 47 oraz wyrok Sądu

z dnia 5 czerwca 2001 r. w sprawie T-6/99 ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi przeciwko Komisji, Rec. str. II-1523, pkt 83). Artykuł 67 EWWiS określa zatem jedynie środki ochronne, które może przyjąć Wspólnota przeciwko działaniu Państwa Członkowskiego, które, chociaż oddziałuje znaczne na warunki konkurencji w przemyśle węgla i stali, nie wywiera na nie natychmiastowego i bezpośredniego wpływu (wyrok Trybunału z dnia 10 maja 1960 r. w sprawach połączonych od 27/58 do 29/58 Hauts fourneaux et fonderies de Givors i in. przeciwko Wysokiej Władzy, Rec. str. 503, 526).

- 111 Wynika z tego, iż sąd wspólnotowy orzekł, że art. 4 lit. c) EWWiS i art. 67 EWWiS obejmują dwa odrębne obszary (ww. w pkt 27 wyrok w sprawie De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg przeciwko Wysokiej Władzy, str. 47 oraz wyrok Trybunału z dnia 20 września 2001 r. w sprawie C-390/98 Banks, Rec. str. I-6117, pkt 88), z tym że art. 67 EWWiS nie obejmuje kwestii pomocy państwa (ww. w pkt 62 wyrok w sprawie Forges de Clabecq przeciwko Komisji, pkt 141). W konsekwencji art. 67 EWWiS nie stanowi szczególnego zastosowania art. 4 lit. c) EWWiS.
- 112 W rzeczywistości od początku lat 70. oraz do czasu przyjęcia decyzji Komisji nr 2320/81/EWWiS z dnia 7 sierpnia 1981 r. ustanawiającej wspólnotowe zasady przyznawania pomocy dla hutnictwa żelaza i stali (Dz.U. L 228, str. 14), która stanowi drugi kodeks pomocy dla hutnictwa żelaza i stali, Komisja uważała, że art. 4 lit. c) EWWiS miał zastosowanie jedynie do specyficznej pomocy na rzecz przedsiębiorstw metalurgicznych, to znaczy do pomocy, z której szczególnie i przede wszystkim korzystały te przedsiębiorstwa, podczas gdy stosowanie do sektora metalurgicznego ogólnych i regionalnych systemów pomocy poddane było kontroli Komisji na podstawie zarówno art. 67 EWWiS, jak i art. 87 WE i 88 WE.
- 113 Stanowisko to tłumaczono zarazem koniecznością uniknięcia tego, iż ze względu na rygorystyczny zakaz w art. 4 lit. c) EWWiS pojawią się zakłócenia konkurencji ze szkodą dla przedsiębiorstw aktywnych w sektorze przemysłu węglowego i metalurgicznego, mimo iż przyznano pomoc w innych sektorach przemysłu w danym państwie, jak również koniecznością znalezienia rozwiązania dla skali trudności ekonomicznych i finansowych, z którymi borykał się sektor metalurgiczny. W rezultacie w obliczu koniecznej restrukturyzacji sektora, która przewidywała

zarówno „środki finansowe prawie wszystkich przedsiębiorstw metalurgicznych”, jak i fundusze, którymi dysponowała Wspólnota, aby zmierzyć się z tą sytuacją, Komisja, działając za zgodą Rady, wyrażoną jednomyślnie, wprowadziła system wspólnotowej kontroli pomocy udzielanej przemysłowi metalurgicznemu przez Państwa Członkowskie, który, „aby zachować wspólnotowy charakter, musiał być zgodny z wytycznymi Wspólnoty w tym względzie” (pierwszy motyw preambuły do pierwszego kodeksu pomocy dla hutnictwa żelaza i stali). Niemniej jednak przewidziano, iż pierwszy kodeks pomocy dla hutnictwa żelaza i stali ograniczał się jedynie do specyficznej pomocy, ze względu na to, iż stosowanie systemów regionalnej pomocy ogólnej do przemysłu metalurgicznego było poddane kontroli Komisji na podstawie postanowień art. 67 EWWiS oraz art. 87 WE i 88 WE.

- 114 Przyjęcie tego korzystnego dla przedsiębiorstw metalurgicznych podejścia nie oznaczało jednakże, iż w ramach sprawowanej przez siebie kontroli pomocy państwa Komisja zarzuciła całkowicie możliwość uznania, iż ze względu na konieczną restrukturyzację przedsiębiorstw metalurgicznych oraz konieczność stopniowego wycofania pomocy państwa zakaz z art. 4 lit. c) EWWiS winien zasadniczo znaleźć swoje pełne zastosowanie, chyba że pomoc ta, bez względu na to, czy specyficzna, czy nie dla sektora metalurgicznego, mogłaby być uznana przez Komisję za stanowiącą tak zwaną pomoc „wspólnotową”, a w konsekwencji, zgodną z prawidłowym funkcjonowaniem rynku wspólnotowego. To właśnie w tym rozumieniu należy interpretować zarówno drugi kodeks pomocy dla hutnictwa żelaza i stali, jak i następne kodeksy, a w tym szósty kodeks pomocy dla hutnictwa żelaza i stali, na którym opiera się zaskarżona decyzja.
- 115 Jeśli zatem, począwszy od drugiego kodeksu pomocy dla hutnictwa żelaza i stali, kodeksy te odnoszą się do „wszelkiej pomocy dla hutnictwa żelaza i stali [...] bez względu na to, czy jest ona pomocą specyficzną, czy nie”, to takie doprecyzowanie ma po prostu na celu przywrócenie art. 4 lit. c) EWWiS jego przyjętego początkowo zakresu stosowania, ponieważ przepis ten nie dokonuje żadnego rozróżnienia między rodzajami pomocy objętymi ustanowionym w nim zakazem.
- 116 W niniejszej sprawie, jak stwierdził Sąd w ramach analizy zarzutu pierwszego, skoro środki podatkowe przewidziane na rzecz skarżącej w § 3 ZRFG stanowią pomoc państwa, to środki te są w konsekwencji objęte zakresem stosowania art. 4 lit. c) EWWiS.

- 117 Zatem — bez względu na niepewność, jaką może spowodować w niniejszej sprawie zmiana interpretacji Komisji, będąca kwestią analizowaną poniżej w ramach oceny zarzutu siódmego — z powyższego wynika, iż Komisja słusznie uznała w motywie 66 zaskarżonej decyzji, iż art. 4 lit. c) EWWiS miał zastosowanie w tej sprawie z wyłączeniem art. 67 EWWiS.
- 118 Zarzut drugi oparty na domniemanym błędzie w wykładni art. 4 lit. c) EWWiS i art. 67 EWWiS musi w konsekwencji zostać odrzucony.

W przedmiocie zarzutu trzeciego opartego na niezastosowaniu art. 95 EWWiS

Argumenty stron

- 119 Skarżąca uważa, iż, w sytuacji gdy Sąd nie uwzględni zarzutu opartego na błędnej wykładni art. 67 EWWiS, należy uznać, iż Komisja popełniła błąd, nie badając z urzędu, czy wynikające z § 3 ZRFG środki podatkowe mogły być uznane za zgodne z rynkiem wspólnotowym, mając na względzie wszystkie cele Traktatu EWWiS (art. 2–4 EWWiS). W swojej replice skarżąca uściśla, iż Komisja nie posiada żadnych uprawnień dyskrecjonalnych w kwestii, czy powinna ona podjąć działania kontrolne zgodnie z art. 95 EWWiS. Jej uprawnienia dyskrecjonalne ograniczają się jedynie do wykładni i do stosowania art. 2 EWWiS, 3 EWWiS i 4 EWWiS wymienionych w art. 95 EWWiS.
- 120 Skarżąca kwestionuje stwierdzenie Komisji wyrażone w motywie 123 zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym wyrok Sądu wydany w sprawie Irish Steel (wyrok Sądu z dnia 7 lipca 1999 r. w sprawie T-106/96 Wirtschaftvereinigung Stahl przeciwko Komisji, Rec. str. II-2155) zabrania jej wyrazić zgodę, na podstawie art. 95 EWWiS,

na przyznanie pomocy, która nie odpowiada kryteriom jej przyznania ustanowionym przez kodeksy pomocy dla hutnictwa żelaza i stali. W opinii skarżącej, w powyżej cytowanym wyroku Sąd orzekł, iż wyrażony w każdym z tych kodeksów zakaz jest ważny jedynie w odniesieniu do pomocy, którą kodeks ten wymienia i którą uznaje za zgodną z Traktatem EWWiS, przy czym Komisja jest związana tym kodeksem jedynie w trakcie dokonywania oceny zgodności określonej w nim pomocy z traktatem. Według skarżącej kodeks pomocy dla hutnictwa żelaza i stali nie ma, poza tym przypadkiem, zastosowania i nie może zatem przesądzać o decyzji Komisji, wydanej na podstawie art. 95 EWWiS. Skarżąca utrzymuje, iż nie wyklucza się podjęcia decyzji na mocy art. 95 EWWiS w zakresie, w jakim reguły dotyczące specjalnych odpisów amortyzacyjnych przewidzianych w § 3 ZRFG nie odpowiadają definicji pomocy określonej przez kodeksy pomocy dla hutnictwa żelaza i stali.

¹²¹ Skarżąca dodaje, iż ze względu na cele Traktatu EWWiS wyrażone w art. 2 EWWiS, 3 EWWiS i 4 EWWiS istniała rzeczywista potrzeba uznania zgodności § 3 ZRFG z tym traktatem, aby zapewnić istnienie wystarczających bodźców zachęcających przedsiębiorstwa do rozwijania i doskonalenia [art. 3 lit. d) EWWiS] ich zdolności produkcyjnej w zakładach położonych w regionach przygranicznych oraz aby uniknąć odpływu siły roboczej i perturbacji ekonomicznych w tych regionach (art. 2 akapit drugi EWWiS). Według skarżącej chodzi tutaj o te same względy polityczne, które, z racji sztucznego podziału Europy, doprowadziły autorów traktatu rzymskiego do zadeklarowania w art. 87 ust. 2 lit. c) WE, iż pomoc przyznana pewnym strefom przygranicznym jest zgodna ze wspólnym rynkiem. Względy te powinny być również wzięte pod uwagę z racji celów, do których zmierza Traktat EWWiS. W niniejszej sprawie Komisja nie uczyniła tego stosownie do art. 95 EWWiS.

¹²² Interwenantka utrzymuje, iż brak notyfikacji Państwa Członkowskiego stosownie do art. 95 EWWiS nie jest wystarczający do tego, aby zwolnić lub powstrzymać Komisję od podjęcia zgodnie z tym przepisem działania z własnej inicjatywy i ewentualnego uznania danej pomocy za zgodną ze wspólnym rynkiem.

- 123 Interwenientka zaznacza również, że kodeksy pomocy dla hutnictwa żelaza i stali nie wspominają o szczególnym przypadku rekompensaty za straty spowodowane podziałem Niemiec. Brak możliwości zastosowania kodeksów pomocy dla hutnictwa żelaza i stali wynikałaby również z ww. w pkt 120 wyroku wydanego w sprawie Irish Steel, zgodnie z którym pomoc niemieszcząca się w zakresie kategorii określonych przez przepisy wyżej wymienionych kodeksów może skorzystać z indywidualnego wyłączenia stosownie do art. 95 EWWiS. Według interwenientki ze względu na to, że środki służące do wyrównania strat nie mogą być w żaden sposób przyrównane do pomocy regionalnej w rozumieniu kodeksów pomocy dla hutnictwa żelaza i stali, kodeksy te nie miały zastosowania w niniejszej sprawie i nie wykluczyły zatem decyzji Komisji podjętej stosownie do art. 95 EWWiS.
- 124 Wreszcie interwenientka uskarża się, iż Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie przy wykonywaniu swoich uprawnień dyskrejonalnych stosownie do art. 95 EWWiS. Błąd ten wynikał z faktu, iż Komisja nie zakwalifikowała pomocy będącej rekompensatą za szkody wyrządzone niektórym przedmiotowym niemieckim regionom przygranicznym jako specyficznych szkód spowodowanych siłą wyższą wynikającą z podziału Niemiec, lecz jedynie na podstawie reguł ustanowionych przez kodeksy pomocy dla hutnictwa żelaza i stali, które nie miały zastosowania w niniejszej sprawie. W każdym razie interwenientka uważa, iż skoro straty spowodowane podziałem Niemiec stanowiły sytuację nieprzewidzianą Traktatem EWWiS, Komisja powinna była ocenić przypadek niniejszej sprawy na podstawie kryteriów wymienionych w art. 87 ust. 2 lit. c) WE.
- 125 Po pierwsze, pozwana replikuje, iż mimo że, bez względu na stosowanie kodeksów pomocy dla hutnictwa żelaza i stali, orzecznictwo wspólnotowe uznało możliwość przyjęcia indywidualnej decyzji stosownie do art. 95 EWWiS dla kategorii pomocy, których nie określa kodeks pomocy dla hutnictwa żelaza i stali, to przyjęcie takiej decyzji podlega ocenie Komisji. W tej kwestii nie ma mowy o jakimkolwiek obowiązku spoczywającym na Komisji, a tym bardziej o obowiązku kontroli z urzędu. Komisja jest zatem uprawniona do ustalenia, czy pewne okoliczności uzasadniają zastosowanie art. 95 EWWiS do konkretnej sprawy. W tym względzie pozwana odsyła do motywu 124 zaskarżonej decyzji, w którym zaznacza ona, iż dokonała weryfikacji na podstawie art. 95 EWWiS i postanowiła nie przyjąć decyzji stosownie do tego artykułu.

- 126 Po drugie, według pozwanej zaskarżona decyzja nie dotyczy ZFRG jako takiej, ale zastosowania specjalnych odpisów amortyzacyjnych i utworzenia rezerw zwolnionych od podatków przez skarżącą, to znaczy pomocy indywidualnej. Zatem jeśli chodzi o kwestie konieczności podjęcia decyzji stosownie do art. 95 EWWiS, to bez znaczenia jest to, czy ZFRG byłaby niezbędna do tego, by zapewnić istnienie wystarczających bodźców zachęcających przedsiębiorstwa do rozwijania i doskonalenia zdolności produkcyjnej w ich zakładach znajdujących się w strefach przygranicznych, czy też dopilnować, aby nie było długotrwałego ubytku siły roboczej w tychże strefach. W opinii pozwanej należałoby wykazać, czego nie uczyniła skarżąca, iż specjalne odpisy amortyzacyjne i rezerwy zwolnione od podatków były nieodzowne dla realizacji niektórych inwestycji objętych Traktatem EWWiS.
- 127 W swoich uwagach do wniosku interwencyjnego pozwana podnosi również, iż, zgodnie z orzecznictwem Trybunału jedynym celem art. 95 akapit pierwszy EWWiS jest stworzenie systemu szczególnego odstępstwa od postanowień Traktatu EWWiS, aby pozwolić Komisji na zmierzenie się z nieprzewidzianą sytuacją. Komisja nie może postanowić o przyznaniu pomocy państwa, która nie jest niezbędna dla osiągnięcia celów określonych w Traktacie EWWiS i która może spowodować zakłócenia konkurencji.

Ocena Sądu

— Uwagi wstępne

- 128 Należy przypomnieć, iż postanowienia art. 95 EWWiS upoważniają Komisję do przyjęcia decyzji lub zalecenia za zgodą Rady, stanowiącej jednomyślnie i po zasięgnięciu opinii Komitetu Doradczego EWWiS, we wszystkich przypadkach nieprzewidzianych w traktacie, w których ta decyzja lub zalecenie wydaje się

konieczne dla realizacji, w ramach funkcjonowania wspólnego rynku węgla i stali i zgodnie z postanowieniami art. 5 EWWiS, jednego z celów Wspólnoty, jakie zdefiniowane są w art. 2 EWWiS, 3 EWWiS i 4 EWWiS.

- 129 Uwzględniając strukturę traktatu, art. 4 lit. c) EWWiS nie stoi na przeszkodzie temu, aby, tytułem odstępstwa, Komisja przyznała przewidywaną przez Państwa Członkowskie i zgodną z celami traktatu pomoc, opierając się na art. 95 akapity pierwszy i drugi EWWiS (wyrok Sądu z dnia 24 października 1977 r. w sprawie T-239/94 EISA przeciwko Komisji, Rec. str. II-1839, pkt 63), po to, aby stawić czoło sytuacjom nie do przewidzenia.
- 130 W sferze pomocy państwa Komisja stosowała art. 95 akapity pierwszy i drugi EWWiS w dwojaki sposób. Z jednej strony, podejmowała ona decyzje ogólne, a mianowicie kodeksy pomocy dla hutnictwa żelaza i stali, przewidujące ogólne odstępstwo od zakazu pomocy państwa, gdy chodzi o niektóre kategorie pomocy. Z drugiej strony, podejmowała ona decyzje indywidualne przyznające pomoc specyficzną na zasadzie wyjątku.
- 131 Zatem art. 4 lit. c) EWWiS nie zabrania Komisji przyznać pomoc państwa, bądź w trybie specjalnych kategorii pomocy przewidzianej kodeksami pomocy dla hutnictwa żelaza i stali, bądź jako pomoc, która, nieobjęta tymi kategoriami, przyznawana jest bezpośrednio na podstawie art. 95 akapity pierwszy i drugi EWWiS (zob. podobnie ww. w pkt 129 wyrok wyrok w sprawie EISA przeciwko Komisji, pkt 70–72; ww. w pkt 62 wyrok w sprawie Forges de Clabecq przeciwko Komisji, pkt 79 oraz ww. w pkt 28 wyrok w sprawie DSG przeciwko Komisji, pkt 204).
- 132 W niniejszej sprawie, zgodnie z brzmieniem zaskarżonej decyzji, Komisja, opierając się na następujących podstawach, odrzuciła zastosowanie art. 95 EWWiS:

- „(121) Komisja zauważa przede wszystkim, iż w niniejszym postępowaniu Niemcy nie wystąpiły z wnioskiem formalnym o otwarcie procedury przewidzianej w art. 95 [EWWiS].
- (122) System ustanowiony w Traktacie EWWiS w dziedzinie pomocy państwa pozwala Komisji, pod pewnymi warunkami i przy przestrzeganiu procedury przewidzianej w art. 95 [EWWiS], na przyznanie pomocy państwa we wszystkich przypadkach nieprzewidzianych w niniejszym traktacie, w których podjęcie takiej decyzji wydaje się niezbędne dla osiągnięcia, w ramach funkcjonowania wspólnego rynku węgla i stali, i zgodnie z art. 5, jednego z celów Wspólnoty, określonych w art. 2, 3 i 4.
- (123) Zgodnie z wyrokiem Sądu z dnia 7 lipca 1999 r. [w sprawie T-106/96 *Wirtschaftsvereinigung Stahl przeciwko Komisji*, Rec. str. II-2155] brak notyfikacji nie jest wystarczający do tego, aby zwolnić czy nawet powstrzymać Komisję od podjęcia inicjatywy na podstawie art. 95 [EWWiS] i od ewentualnego uznania pomocy za niezgodną ze wspólnym rynkiem. Jednakże w pkt 42 tego wyroku Sąd uściśliła, że Komisja jest związana ogólnym systemem wprowadzonym przez kodeks [pomocy dla hutnictwa żelaza i stali], kiedy ocenia zgodność z traktatem pomocy objętej tymże kodeksem. W konsekwencji nie może ona udzielić zezwolenia na taką pomoc w indywidualnej decyzji niezgodnej z ogólnymi regułami ustanowionymi przez ten kodeks. Regionalna pomoc na inwestycje jest dozwolona przez [kodeksy pomocy dla hutnictwa żelaza i stali] obowiązujące od 1986 r. jedynie w strefach wyraźnie zdefiniowanych, które nie obejmują miejsc, gdzie dokonano inwestycji subwencjonowanych poprzez zastosowanie specjalnych odpisów amortyzacyjnych i rezerw zwolnionych od podatków. Stąd Komisja konkluduje, iż art. 95 [EWWiS] nie ma zastosowania w niniejszej sprawie.
- (124) Ponadto, wykonując swoje uprawnienia dyskrecjonalne w tej sprawie, Komisja uznaje, iż nie ma w tym postępowaniu do czynienia z przypadkiem nieprzewidzianym w traktacie, w którym byłoby niezbędne podjęcie specyficznej decyzji dla osiągnięcia jednego z celów Wspólnoty określonych w art. 2 [EWWiS], 3[EWWiS] i 4[EWWiS]. Na przykład, celem

przyznanej pomocy nie jest nadanie niemieckiemu przemysłowi metalurgicznemu solidnej, ekonomicznie stabilnej struktury. Podobnie Niemcy nie wspomnieli nigdy o żadnym planie zmniejszenia zdolności produkcyjnej w ramach przedmiotowej grupy, który byłby bezpośrednio związany z przyznaniem specjalnych odpisów amortyzacyjnych i rezerw zwolnionych od podatków. Przyznanie pomocy na podstawie art. 95 [EWWiS] nie miałyby zatem w tym przypadku uzasadnienia.

- (125) Poza tym w kontekście rozwoju sytuacji ekonomicznej i finansowej sektora metalurgicznego na początku lat 90. oraz decyzji indywidualnych podjętych na podstawie art. 95 [EWWiS], które przyznawały pomoc restrukturyzacyjną różnym przedsiębiorstwom, Rada i Komisja zaznaczyły, w ich wspólnym oświadczeniu, zapisanym w protokole z posiedzenia Rady z dnia 17 grudnia 1993 r., że »bez uszczerbku dla prawa każdego Państwa Członkowskiego do wnoszenia o podjęcie decyzji na mocy art. 95 [EWWiS] i zgodnie z konkluzjami Rady z dnia 25 lutego 1993 r. Rada zobowiązała się stanowczo unikać wprowadzania w trybie art. 95 [EWWiS] nowych odstępstw w stosunku do pomocy na rzecz indywidualnych przedsiębiorstw« [tłumaczenie nieoficjalne].

¹³³ Wynika z tych uzasadnień, iż Komisja odrzuciła zastosowanie art. 95 EWWiS opierając się zasadniczo na ww. w pkt 120 wyroku w sprawie *Wirtschaftsvereinigung Stahl* przeciwko Komisji, pkt 42, zgodnie z którym może ona zezwolić na pomoc państwa przewidzianą w kodeksie pomocy dla hutnictwa żelaza i stali na podstawie art. 95 EWWiS jedynie wtedy, gdy takie indywidualne zezwolenie nie jest sprzeczne z ogólnymi regułami ustanowionymi przez ten kodeks (motyw 123 zaskarżonej decyzji). Dodatkowo wynika z motywu 124 zaskarżonej decyzji, iż Komisja uznała w niniejszej sprawie, że warunki zastosowania art. 95 EWWiS nie zostały spełnione.

¹³⁴ W konsekwencji, w przeciwieństwie do tego, co utrzymuje skarżąca, Komisja nie odmówiła zweryfikowania, czy art. 95 EWWiS znalazłby zastosowanie w niniejszej sprawie. W rezultacie bezsporne jest, iż mimo braku ze strony Republiki Federalnej Niemiec wniosku o zastosowanie art. 95 EWWiS Komisja sprawdziła w motywie 24 zaskarżonej decyzji, czy ten przepis mógłby znaleźć zastosowanie, i uznała, iż

w okolicznościach niniejszej sprawy przesłanki zastosowania tego przepisu nie zostały spełnione. W konsekwencji nie potrzeba orzekać o zarzucie skarżącej opartym na błędnej wykładni przez Komisję ww. w pkt 120 wyroku w sprawie *Wirtschaftsvereinigung Stahl przeciwko Komisji*, ponieważ, bez uszczerbku dla tej wykładni, Komisja mimo wszystko uważała za stosowne zbadanie w motywie 124 zaskarżonej decyzji, czy przesłanki zastosowania art. 95 EWWiS zostały spełnione w niniejszej sprawie.

- ¹³⁵ To właśnie w świetle tych uściśleń należy zweryfikować, jak utrzymuje to skarżąca, czy Komisja popełniła błąd w ocenie, odmawiając zastosowania odstępstwa z art. 95 EWWiS od zakazu pomocy przewidzianego w art. 4 lit. c) EWWiS.

— W przedmiocie domniemanego błędu w ocenie, gdy chodzi o odmowę zastosowania art. 95 EWWiS

- ¹³⁶ Przede wszystkim należy przypomnieć, iż bezsporne jest, że Komisja posiada na mocy art. 95 EWWiS uprawnienia dyskrecyjne w kwestii ustalenia, czy dana pomoc jest niezbędna dla realizacji celów traktatu (zob. podobnie ww. w pkt 129 wyrok Sądu w sprawie *EISA przeciwko Komisji*, pkt 72; wyrok z dnia 7 lipca 1999 r. w sprawie *T-89/96 British Steel przeciwko Komisji*, Rec. str. II-2089, pkt 47 oraz ww. w pkt 120 wyrok w sprawie *Wirtschaftsvereinigung Stahl przeciwko Komisji*, pkt 43).

- ¹³⁷ W konsekwencji kontrola zgodności z prawem winna w tej dziedzinie ograniczyć się do zbadania czy Komisja nie przekroczyła granic właściwych dla swoich uprawnień dyskrecyjnych poprzez zniekształcenie lub oczywisty błąd w ocenie faktów czy też poprzez nadużycie władzy lub obejście procedury (zob. w szczególności ww. w pkt 120 wyrok w sprawie *Wirtschaftsvereinigung Stahl przeciwko Komisji*, pkt 63).

- 138 Aby ustalić, czy Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie faktów dający podstawę do stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji, skarżąca winna przedstawić wystarczające dowody na to, by można było uznać dokonaną w przedmiotowej decyzji ocenę faktów za niewiarygodną (wyrok Sądu z dnia 12 grudnia 1996 r. w sprawie T-380/94 AIUFFASS i AKT przeciwko Komisji, Rec. str. II-2169, pkt 59).
- 139 W tym względzie należy zaznaczyć, iż skarżąca ograniczyła się do stwierdzenia, że, mając na uwadze cele Traktatu EWWiS określone w art. 2 EWWiS, 3 EWWiS i 4 EWWiS, byłoby rzeczywiście konieczne uznanie zgodności § 3 ZRFG z traktatem, aby zapewnić istnienie wystarczających bodźców zachęcających przedsiębiorstwa do rozwijania i doskonalenia [art. 3 lit. d) EWWiS] zdolności produkcyjnej w ich zakładach znajdujących się w strefach przygranicznych, czy też dopilnować, aby nie było ubytku siły roboczej i trwałych zakłóceń w gospodarce tych stref. (art. 2 akapit drugi EWWiS). Takie mające charakter ogólny twierdzenie nie może być uważane za wystarczające do tego, aby uznać dokonaną przez Komisję ocenę faktów za niewiarygodną.
- 140 W dodatku należy stwierdzić, iż skarżąca nie przedstawiła żadnych dowodów pozwalających na wykazanie, iż przyznana z korzyścią dla niej pomoc inwestycyjna w postaci specjalnych odpisów amortyzacyjnych i rezerw zwolnionych od podatków była nieodzowna dla realizacji celów traktatu.
- 141 Zwykle odesłanie skarżącej do oświadczenia Republiki Federalnej Niemiec z dnia 14 stycznia 2000 r., zgodnie z którym ewidentne jest, że pomoc uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem na podstawie art. 87 ust. 2 WE również służy celom Traktatu EWWiS, jakie określone są w art. 2 EWWiS i 3 EWWiS, nie może być uznane za wystarczający dowód na to, iż pomoc, o której mowa, ma charakter konieczny w rozumieniu art. 95 EWWiS. W tym względzie wystarczy dokonać uściślenia, że, po pierwsze, art. 87 ust. 2 WE nie ma zastosowania w kontekście Traktatu EWWiS i, po drugie, że ocena konieczności pomocy w trybie art. 95 EWWiS musi być dokonana w świetle celów właściwych dla Traktatu EWWiS, pośród których nie figuruje pomoc uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem na podstawie art. 87 ust. 2 WE.

- 142 W każdym razie Sąd uważa, iż Komisja nie popełniła oczywistego błędu w ocenie, stwierdzając w motywie 124 zaskarżonej decyzji, iż Republika Federalna Niemiec nie powołała się na pozostający w bezpośrednim związku z przyznaną pomocą ewentualny plan zmniejszenia zdolności produkcyjnych w ramach grupy Salzgitter, aby wykluczyć ewentualne zastosowanie art. 95 EWWiS.
- 143 W istocie, gdy chodzi o sektor cieszący się notorycznym nadmiarem zdolności produkcyjnych, taki jak sektor metalurgiczny, zmniejszenie zdolności produkcyjnych może okazać się konieczne dla realizacji celów traktatu w kontekście pomocy, która może być przyznana decyzją indywidualną na podstawie art. 95 EWWiS. Takie zmniejszenie może przyczynić się do utrzymania warunków zachęcających przedsiębiorstwa do rozwijania i doskonalenia ich potencjału wytwórczego [art. 3 lit. d) EWWiS] lub modernizacji produkcji [art. 3 lit. g) EWWiS]. W dodatku, przy nadmiarze zdolności produkcyjnych sektora metalurgicznego, odwołanie się do takiego kryterium nie powoduje faworyzowania realizacji niepewnych ekonomicznie inicjatyw, które ze względu na to, iż sprawiają jedynie pogorszenie zaburzeń równowagi oddziałujących na przedmiotowe rynki nie rozwiązują w konsekwencji w sposób skuteczny i trwały problemów tych regionów i zainteresowanych przedsiębiorstw.
- 144 W konsekwencji, biorąc pod uwagę różnorodność celów określonych traktatem i swobodę przyznaną Komisji w jej roli polegającej na ciągłym zapewnianiu trwałego kompromisu między różnymi celami przy wykonywaniu jej uprawnień dyskrecyjnych, aby zaspokoić wymagania interesu ogólnego (zob. podobnie zwłaszcza ww. w pkt 120 wyrok w sprawie Wirtschaftvereinigung Stahl przeciwko Komisji, pkt 65 i cytowane orzecznictwo), zastosowanie przez Komisję w niniejszej sprawie kryterium zmniejszenia zdolności produkcyjnej nie stanowi oczywistego błędu w ocenie w ramach analizy zastosowalności art. 95 EWWiS.
- 145 Ponieważ Komisja nie była w stanie orzec, że pomoc inwestycyjna, o której mowa, zmniejszyła zdolność produkcyjną skarżącej, zwłaszcza z uwagi na to, że Republika

Federalna Niemiec nie poinformowała jej o ewentualnym planie zmniejszenia tej zdolności, Komisja nie mogła dojść do wniosku, iż przedmiotowa pomoc służyła osiągnięciu celów traktatu.

146 W związku z tym należy w całości odrzucić zarzut trzeci.

147 Z powyższego wynika, iż Komisja słusznie uznała, że środki podatkowe wynikające z § 3 ZRFG, z których skorzystała skarżąca, stanowią pomoc państwa niezgodną ze wspólnym rynkiem. Sąd uważa, iż należy następnie zbadać zarzut siódmy oparty na naruszeniu zasady pewności prawa, polegający na tym, że Komisja nakazała Republice Federalnej Niemiec windykację od skarżącej pomocy uznanej za niezgodną ze wspólnym rynkiem.

W przedmiocie zarzutu siódmego opartego na naruszeniu zasady pewności prawa

Argumenty stron

148 Skarżąca zauważa, po pierwsze, że w motywie 81 zaskarżonej decyzji Komisja wydaje się bronić punktu widzenia, zgodnie z którym, w przeciwieństwie do Traktatu WE, Traktat EWWiS nie przewiduje ograniczenia czasowego na wykonanie prawa do windykacji przyznanej pomocy, ponieważ „byłoby to sprzeczne z fundamentalną zasadą Traktatu EWWiS”, jaką jest całkowity zakaz pomocy państwa. Według skarżącej taka argumentacja wprowadziłaby rozróżnienie między prawem do pomocy wynikającym z Traktatu EWWiS a tymże prawem wynikającym z Traktatu WE, którego nie można w rzeczywistości wyprowadzić ani z ducha,

z ujęcia tych traktatów, ani z praktyki Komisji. Domniemany absolutny charakter tego nakazu nie stoi na przeszkodzie przestrzeganiu zasady pewności prawa i uznaniu terminu przedawnienia.

- 149 W opinii skarżącej z powyższego wynika, iż na zasadę pewności prawa można się również powołać na gruncie Traktatu EWWiS. Zresztą chodzi tutaj o ogólną zasadę prawa, która ma zastosowanie także w kwestiach pomocy państwa i która wiąże Komisję.
- 150 Następnie skarżąca podnosi, iż przewidziany prawem wspólnotowym nakaz windykacji pomocy państwa ma na celu wyeliminowanie bezprawnie otrzymanych i przynoszących z punktu widzenia konkurencji korzyści, które pozwoliły przedsiębiorstwu będącemu beneficjentem na stosowanie korzystniejszych cen niż jego konkurencji. Według skarżącej Komisja nie dokonała w niniejszej sprawie żadnych ustaleń co do wpływu, jakie miały na konkurencję specjalne odpisy amortyzacyjne przewidziane w § 3 ZRFG.
- 151 Skarżąca utrzymuje również, iż uprawnienia Komisji w zakresie nakazania windykacji pomocy podlegają w każdym razie dziesięcioletniemu terminowi przedawnienia. Ten termin przedawnienia przewidziany w art. 15 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. [88] Traktatu WE (Dz.U. L 83, str. 1) powinien służyć Komisji jako wskazówka w niniejszej sprawie, ponieważ służy on zachowaniu równowagi między zasadą pewności prawa a koniecznością przywrócenia niezakłóconej konkurencji.
- 152 Wreszcie w odpowiedzi na pisemne pytania Sądu mające na celu rozbudowanie i wyjaśnienie pewnych jej twierdzeń skarżąca zaznaczyła, iż począwszy od lat 1980–1981 regularnie przedkładała Komisji sprawozdania z działalności i sprawozdania roczne, w szczególności służbom, które w tamtych latach były odpowiedzialne za weryfikację pomocy restrukturyzacyjnej w sektorze metalurgicznym w ramach

wykorzystania systemu kwot produkcji dla przemysłu metalurgicznego i podobnych działań Komisji dla celów wprowadzonej w latach 80. restrukturyzacji europejskiego przemysłu metalurgicznego. Twierdzenia te zostały powtórzone przed Sądem.

- 153 W swoich pismach interwenientka powołuje się na ww. w pkt 90 wyrok w sprawie Acciaierie di Bolzano przeciwko Komisji, pkt 69, w którym Sąd orzekł, że skoro w momencie przyjęcia decyzji będącej podstawą tego wyroku nie ustanowiono żadnego terminu przedawnienia, Komisja nie miała obowiązku przestrzegania tego terminu przedawnienia, kiedy podjęła powyższą decyzję. Z tego wyroku wynika, iż Sąd potraktowałby w sposób odmienny kwestię przedawnienia, gdyby w momencie przyjęcia spornej decyzji weszło już w życie rozporządzenie nr 659/1999. Interwenientka uważa, że skoro możliwe jest posiłkowe zastosowanie Traktatu WE i przyjętych na jego podstawie przepisów prawa wtórnego w dziedzinach objętych Traktatem EWWiS, to posiłkowe zastosowanie art. 15 rozporządzenia nr 659/1999 do pomocy państwa wchodzącej w zakres Traktatu EWWiS można wykluczyć jedynie wówczas, gdy sprzeciwia się temu Traktat EWWiS, co nie ma miejsca w niniejszej sprawie.
- 154 Pozwana odsyła do motywu 80 zaskarżonej decyzji i do wyroku Sądu z dnia 15 września 1998 r. w sprawach połączonych T-126/96 i T-127/96 BFM i EFIM przeciwko Komisji, Rec. str. 3437, pkt 67, zgodnie z którym, „aby wypełnić swoją funkcję polegającą na zapewnieniu pewności prawa, termin przedawnienia winien być, co do zasady, ustalony z góry przez ustawodawcę wspólnotowego”. Pozwana zauważa, że nie ma to miejsca w niniejszej sprawie.
- 155 Co do argumentu odnoszącego się do posiłkowego zastosowania rozporządzenia nr 659/1999, pozwana zaznacza, iż rozporządzenie dotyczy tylko Traktatu WE i że nie można, za pomocą wykładni prawa, rozciągać jego zakresu zastosowania na domenę należącą do Traktatu EWWiS. Jedynie ustawodawca jest władny to uczynić. Wyżej wymieniony w pkt 90 wyrok w sprawie Acciaierie di Bolzano przeciwko

Komisji nie zmienia nic w tym względzie. Mimo iż prawdą jest, że wyżej wymienione rozporządzenie obowiązywało w momencie przejścia zaskarżonej decyzji, faktem pozostaje, że Traktat EWWiS nie przewidywał terminu przedawnienia i zatem termin ten nie miał zastosowania.

- 156 Wreszcie w odpowiedzi na pytania pisemne Sądu pozwana zaznaczyła, iż nie miało znaczenia, czy zapoznała się ona, czy nie z udostępnionymi przez skarżącą sprawozdaniami rocznymi, gdyż ich udostępnienie nie mogło zastąpić notyfikacji wymaganej w ramach procedury regulującej kwestie pomocy państwa.

Ocena Sądu

- 157 Na wstępie należy zaznaczyć, iż Komisja stwierdziła w motywie 81 zaskarżonej decyzji, że:

„Na gruncie EWWiS zabroniona jest wszelka pomoc państwa, z wyjątkiem tej, która została przyznana wyjątkowo zgodnie z [kodeksem pomocy dla hutnictwa żelaza i stali] przyjętym na podstawie art. 95 [EWWiS]. Sytuacja ta różni się fundamentalnie od tej uregulowanej w art. 87 ust. 1 i 3 [WE], zgodnie z którymi Komisja dysponuje szerokim zakresem swobodnej oceny i to wtedy, gdy nie ma mowy o całkowitym zakazie pomocy, lecz chodzi o kwestie ewentualnej niezgodności tej pomocy ze wspólnym rynkiem. Podczas gdy w rozporządzeniu nr 659/1999 potrzebna jest klauzula odnosząca się do przedawnienia, aby zapewnić pewność prawa dla sytuacji objętej Traktatem WE, taki przepis nie ma sensu na gruncie EWWiS, który pozostaje zdominowany przez całkowity »zakaz« pomocy. To właśnie ten »zakaz« z Traktatu EWWiS zapewnia pewność prawa, gdyż, poza tą przydzielaną wyjątkowo, pomoc państwa jest zakazana. Czasowe ograniczenie możliwości weryfikacji tych środków stałoby w sprzeczności z tą fundamentalną zasadą Traktatu EWWiS”.

- 158 Powyższego rozumowania nie można zaakceptować.

- 159 Prawdą jest, iż aby mógł spełnić swoją funkcję termin przedawnienia musi być ustalany z góry. Ustalenie tego terminu i sposób jego zastosowania wchodzi w zakres kompetencji ustawodawcy wspólnotowego. Ustawodawca ten nie podjął kroków w celu ustalenia terminu przedawnienia w dziedzinie kontroli pomocy przyznawanej na gruncie Traktatu EWWiS (zob. w szczególności ww. w pkt 62 wyrok w sprawie Falck i Acciaierie di Bolzano przeciwko Komisji, pkt 139).
- 160 Jednakże należy przypomnieć, iż fundamentalny wymóg pewności prawa we wszystkich swoich odmianach zmierza do zapewnienia przewidywalności sytuacji i stosunków prawych objętych prawem wspólnotowym (wyrok Trybunału z dnia 15 lutego 1996 r. w sprawie C-63/93 Duff i in., Rec. str. I-569, pkt 20 i wyrok Sądu z dnia 19 marca 1997 r. w sprawie T-73/95, Oliveira przeciwko Komisji, Rec. str. II-381, pkt 29).
- 161 W przeciwieństwie do tego, co utrzymywała przed Sądem Komisja, nie można w niniejszej sprawie wykluczyć naruszenia przez Komisję fundamentalnego wymogu pewności prawa ani na podstawie braku terminu przedawnienia, ani z powodu braku uprzedniej notyfikacji przedmiotowych środków pomocy przez Republikę Federalną Niemiec zgodnie z procedurą przewidzianą w ramach Traktatu EWWiS.
- 162 W tej kwestii należy przede wszystkim zaznaczyć, iż w sprawie Falck i Acciaierie di Bolzano przeciwko Komisji, która stała się podstawą ww. w pkt 62 wyroku, Trybunał nie wykluczył możliwości uznania i, w razie potrzeby, ukarania Komisji za naruszenie zasady pewności prawa w trakcie podejmowania decyzji nakazującej windykację pomocy, w braku terminu przedawnienia i uprzedniej notyfikacji przyznanej pomocy (ww. w pkt 62 wyrok w sprawie Falck i Acciaierie di Bolzano przeciwko Komisji, pkt 140).

- 163 Następnie należy przypomnieć, iż w niniejszej sprawie na naruszenie zasady pewności prawa powołuje się skarżąca będąca beneficjentem przedmiotowej pomocy. Mechanizm kontroli i weryfikacji pomocy państwa ustanowiony przepisami szóstego kodeksu pomocy dla hutnictwa żelaza i stali nie nakłada specyficznego obowiązku na beneficjenta pomocy. Z jednej strony, obowiązek notyfikacji i uprzedni zakaz wdrażania planowanej pomocy, przewidziane w art. 6 szóstego kodeksu pomocy dla hutnictwa żelaza i stali są skierowane do Państwa Członkowskiego. Z drugiej strony, państwo to jest również adresatem decyzji, w której Komisja stwierdza niezgodność pomocy ze wspólnym rynkiem i wzywa to państwo do wycofania tej pomocy w określonym przez nią terminie (zob. analogicznie, na gruncie Traktatu WE, wyrok Trybunału z dnia 11 lipca 1996 r. w sprawie C-39/94 SFEI i in., Rec. str. I-3547, pkt 73). Skoro Państwo Członkowskie jest jedynym instytucjonalnym partnerem w dialogu z Komisją w ramach kontroli pomocy państwa przyznawanej na podstawie Traktatu EWWiS (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 31 marca 1998 r. w sprawie T-129/96 Preussag Stahl przeciwko Komisji, Rec. str. II-609, pkt 80), skarżąca nie może być zatem odpowiedzialna za brak uprzedniej notyfikacji przedmiotowej pomocy.
- 164 Przyznanie racji argumentom wysuwanych przez Komisję oznaczałoby w konsekwencji, że prawo Komisji do wydania nakazu windykacji pomocy nie mogłoby być kwestionowane jedynie na takiej podstawie, że pomoc ta nie została uprzednio notyfikowana przez Państwo Członkowskie, nawet gdyby tych nieprawidłowości nie można było przypisać beneficjentowi tejże pomocy.
- 165 Prawdą jest, iż sądy wspólnotowe wykluczyły, aby, poza szczególnymi wyjątkami, beneficjent pomocy mógł posiadać uzasadnione oczekiwania co do prawidłowości tej pomocy, skoro została ona przyznana z naruszeniem przepisów dotyczących procedury przeprowadzania wstępnej kontroli pomocy państwa. W istocie działający z rozważą podmiot gospodarczy powinien zasadniczo posiadać możliwość upewnienia się, iż procedura ta była przestrzegana (wyroki Trybunału: z dnia 20 września 1990 r. w sprawie C-5/89 Komisja przeciwko Niemcom, Rec. str. I-3437, pkt 14 i z dnia 14 stycznia 1997 r. w sprawie C-169/95 Hiszpania przeciwko Komisji, Rec. str. I-135, pkt 51; ww. w pkt 163 wyrok w sprawie Preussag Stahl przeciwko Komisji, pkt 77; wyrok Sądu z dnia 29 września 2000 r. w sprawie T-55/99 CETM przeciwko Komisji, Rec. str. II-3207, pkt 121 oraz ww. w pkt 110 wyrok w sprawie ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi przeciwko Komisji, pkt 182).

- 166 Jednakże skarżąca nie podnosi kwestii uzasadnionych oczekiwań, gdy chodzi o prawidłowość udzielonej pomocy, lecz kwestię naruszenia zasady pewności prawa, która nie może ograniczać się jedynie do przesłanek wymaganych dla powstania uzasadnionych oczekiwań po stronie beneficjenta pomocy.
- 167 Zatem należy sprawdzić, czy w niniejszej sprawie Komisja działała w sposób niezgodny z zasadą pewności prawa.
- 168 W tym względzie należy rozpocząć od sytuacji, jaka powstała po przyjęciu w dniu 4 sierpnia 1971 r. przez Komisję decyzji o niewnoszeniu sprzeciwów odnośnie do zastosowania przewidzianego w § 3 ZRFG systemu pomocy.
- 169 Jak zaznaczono powyżej w pkt 67, do czasu wygaśnięcia w dniu 31 grudnia 1981 r. pierwszego kodeksu pomocy dla hutnictwa żelaza i stali Komisja popierała odmienną wykładnię od tej przyjętej w zaskarżonej decyzji, zgodnie z którą stosowanie systemów ogólnej i regionalnej pomocy w przemyśle metalurgicznym poddane było kontroli Komisji zarówno na podstawie przepisów art. 67 EWWiS, jak i art. 87 WE i 88 WE, z wyłączeniem przepisów art. 4 lit. c) EWWiS.
- 170 Opierając się na tej wykładni, możliwe było zatem przyjęcie stanowiska, że do dnia 31 grudnia 1981 r. systemy pomocy ogólnej i regionalnej, w stosunku do których Komisja nie wniosła sprzeciwu na podstawie art. 87 WE i 88 WE, mogły być zgodnie z prawem stosowane na rzecz przedsiębiorstw metalurgicznych — jak nastąpiło to w niniejszej sprawie, gdy chodzi o § 3 ZRFG, decyzją Komisji z dnia 4 sierpnia 1971 r.

- 171 Z drugiej strony, od momentu wejścia w życie w dniu 1 stycznia 1982 r. drugiego kodeksu pomocy dla hutnictwa żelaza i stali, a także w następnych kodeksach Komisja ustanowiła jednolity system zmierzający do zapewnienia jednakowego traktowania wszelkiej pomocy dla hutnictwa żelaza i stali w ramach jednej procedury obejmującej zarówno pomoc specyficzną (to znaczy tę przyznaną na podstawie systemów, których celem i zasadniczym skutkiem jest faworyzowanie przedsiębiorstw metalurgicznych), jak i pomoc niespecyficzną obejmującą zwłaszcza pomoc przyznaną na podstawie systemów pomocy ogólnej lub regionalnej. Ustanowienie takiego systemu było przejawem troski o przeprowadzenie niezbędnej restrukturyzacji znajdującego się w kryzysie przemysłu metalurgicznego poprzez przewidywanie stopniowego znoszenia tej pomocy. Jednakże przepisy drugiego kodeksu pomocy dla hutnictwa żelaza i stali nie wspominały nic o konsekwencjach, jakie powodował ten nowy system dla uprzednio przyznaných systemów pomocy ogólnej lub regionalnej.
- 172 Począwszy od trzeciego kodeksu pomocy dla hutnictwa żelaza i stali [decyzja Komisji nr 3484/85/EWWiS z dnia 27 listopada 1985 r. ustanawiająca wspólnotowe reguły dla specyficznej pomocy w dziedzinie przemysłu metalurgicznego (Dz.U. L 340, str. 1)], mającego zastosowanie od 1 stycznia 1986 r. do 31 grudnia 1988 r., Komisja wprowadziła w art. 6 tego kodeksu doprecyzowanie, że ma być informowana w odpowiednim czasie umożliwiającym jej przedstawienie swoich uwag o „projektach”, których celem było zastosowanie w sektorze metalurgicznym systemów pomocy, w stosunku do których Komisja podjęła już decyzję na podstawie postanowień Traktatu WE. Notyfikacje projektów pomocy określonych w art. 6 powyższego kodeksu miały być przedstawione Komisji najpóźniej w dniu 30 czerwca 1988 r.
- 173 W każdym razie uchwalenie trzeciego kodeksu pomocy dla hutnictwa żelaza i stali może być postrzegane, począwszy od daty przyjęcia tego kodeksu, jako dorozumiane wycofanie braku sprzeciwu zawartego w decyzji Komisji z 1971 r., gdy chodzi o przedsiębiorstwa objęte Traktatem EWWiS, w tym skarżącą. Ponadto nie wydaje się jasne, czy późniejsze zastosowanie § 3 ZRFG na korzyść skarżącej objęte było obowiązkiem notyfikacji „projektów”, o którym mowa w art. 6 trzeciego kodeksu pomocy dla hutnictwa żelaza i stali. W istocie, od chwili kiedy, zanim wprowadzono jeszcze ten kodeks, przyznano skarżącej prawo do korzyści przewidzianej w § 3 ZRFG, posługiwała się ona nadal tym przepisem w praktyce, spełniając przesłanki jego stosowania.

- 174 W konsekwencji sytuację, która wynikała z przyjęcia drugiego i trzeciego kodeksu pomocy dla hutnictwa żelaza i stali charakteryzowały niepewność i niejasność, spowodowane przez następujące czynniki, które można przypisać Komisji:
- dorozumiany charakter częściowego wycofania — i, w konsekwencji, niewystarczająco jasny charakter — braku sprzeciwu zawartego w decyzji Komisji z 1971 r.;

 - dwuznaczność, jeżeli chodzi o zakres dorozumianego częściowego wycofania powyższego braku sprzeciwu, w kwestii, czy istniał obowiązek notyfikacji późniejszego zastosowania § 3 ZRFG, jako „projektu”, w rozumieniu art. 6 trzeciego kodeksu pomocy dla hutnictwa żelaza i stali.
- 175 Do tej niepewnej i niejasnej sytuacji dołączyły późniejsze (opisane poniżej w pkt 179 i nast.) czynniki, związane z (opisaną poniżej w pkt 176–178) sytuacją prawną, jaka się wytworzyła w wyniku stwierdzenia wyraźnego kryzysu w sektorze metalurgicznym.
- 176 W rezultacie zaistnienia tak wyraźnego kryzysu, Komisja decyzją nr 2794/80/EWWiS z dnia 31 października 1980 r. ustanawiającą system kwot produkcji stali dla przedsiębiorstw przemysłu metalurgicznego (Dz.U. L 291, str. 1) wprowadziła system kwot, którego celem było przywrócenie równowagi między podażą a popytem na rynku metalurgicznym ze względu na istniejącą nadmierną zdolność produkcyjną. Ustanowiono, że obliczanie kwot miało być oparte na informacjach

o wynikach produkcyjnych każdego przedsiębiorstwa metalurgicznego z możliwością adaptacji biorących zwłaszcza pod uwagę zrealizowane inwestycje czy wysiłki zmierzające do restrukturyzacji przedsiębiorstw. W celu zastosowania tego systemu kwot Komisja regularnie otrzymywała aktualne informacje na temat produkcji i dostaw przedmiotowych przedsiębiorstw i posiadała prawo do weryfikacji, włącznie z kontrolą na miejscu, tychże informacji. Ten kierowany przez Komisję złożony system ustanawiania kwot i monitorowania rynku był kilkakrotnie przez nią przedłużany celem jego udoskonalenia.

- 177 Komisja zaadaptowała utworzony w ten sposób system, ustanawiając wyraźny związek między przyznawaniem niedozwolonej pomocy a kwotami produkcji celem uniknięcia kumulacji tych środków. Począwszy od decyzji Komisji nr 2177/83/EWWiS z dnia 28 lipca 1983 r. w sprawie rozszerzenia systemu monitorowania i kwot produkcji na niektóre produkty przedsiębiorstw w przemyśle metalurgicznym (Dz.U. L 208, str. 1) Komisja mogła na mocy art. 15A powyższej decyzji „zmniejszyć kwoty danego przedsiębiorstwa, kiedy ustali[ła], że przedmiotowe przedsiębiorstwo korzysta[ło] z pomocy niedozwolonej przez Komisję na podstawie decyzji nr 2320/81/EWWiS [drugi kodeks pomocy dla hutnictwa żelaza i stali] lub kiedy warunki związane z przyznaniem pomocy nie [zostały] spełnione”. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu „takie ustalenie uniemożliwia[ło] również temu przedsiębiorstwu dokonywanie modyfikacji [kwot] zgodnie z art. 14, 14A, 14B, 14C i 16 decyzji [nr 2177/83]”. Takie samo co do istoty sformułowanie figurowało w następnych decyzjach rozszerzających system monitorowania i kwot produkcji, zwłaszcza w art. 15A decyzji Komisji nr 3485/85/EWWiS z dnia 27 listopada 1985 r. w sprawie rozszerzenia systemu monitorowania i kwot produkcji na niektóre produkty przedsiębiorstw przemysłu metalurgicznego (Dz.U. L 340, str. 5) i w art. 15A decyzji Komisji nr 194/88/EWWiS z dnia 6 stycznia 1988 r. rozszerzającej system monitorowania i kwot produkcji na niektóre produkty przedsiębiorstw przemysłu metalurgicznego (Dz.U. L 25, str. 1) do dnia 30 czerwca 1988 r. Ponadto należy zaznaczyć, iż Trybunał orzekł kilkakrotnie, że systemy kwot i kodeksy pomocy dla hutnictwa żelaza i stali tworzą spójną całość i dążą do wspólnego celu, a mianowicie do restrukturyzacji, która jest konieczna do dostosowania produkcji i zdolności produkcyjnej do przewidywalnego popytu oraz do przywrócenia konkurencyjności europejskiemu przemysłowi metalurgicznemu, i że nie ma charakteru arbitralnego ani dyskryminacyjnego fakt, że dane otrzymane w wyniku zastosowania jednego z tych systemów mogą być powoływane przy

zastosowaniu drugiego z nich (wyroki Trybunału: z dnia 15 stycznia 1985 r. w sprawie 250/83 Finsider przeciwko Komisji, Rec. str. 131, pkt 9; z dnia 15 października 1985 r. w sprawach połączonych 211/83, 212/83, 77/84 i 78/84 Krupp i Thyssen przeciwko Komisji, Rec. str. 3409, pkt 34 oraz z dnia 7 kwietnia 1987 r. w sprawie 226/85 Dillinger Hüttenwerke przeciwko Komisji, Rec. str. 1621, pkt 2).

- 178 W konsekwencji Komisja została z konieczności skłoniona do sprawdzenia informacji dotyczących produkcji, jakie otrzymywała ona od przedsiębiorstw metalurgicznych, w szczególności w celu ustalenia, czy utrzymanie lub zwiększenie zdolności produkcyjnej nie wynikało z niedozwolonej pomocy państwa, która byłaby sprzeczna z celem restrukturyzacji przemysłu metalurgicznego. Weryfikacja ta miała zwłaszcza na celu ustalenie, czy przyznawane przedsiębiorstwom okresowo i imiennie kwoty produkcji winny być w danym wypadku zmniejszone. Ponadto Komisja nie mogła nie wiedzieć o nakładanych przez nią w tym samym czasie na przedsiębiorstwa metalurgiczne zwiększonych obowiązkach informowania o ich programach inwestycyjnych, włącznie ze źródłami ich finansowania, po to aby Komisja była w stanie wykryć w odpowiednim czasie pojawienie się zmian mogących spowodować zwiększenie nierównowagi w zdolności produkcyjnej, zgodnie z decyzją Komisji nr 3302/81/EWWiS z dnia 18 listopada 1981 r. w sprawie informacji, jakie mają obowiązek dostarczać o ich inwestycjach przedsiębiorstwa przemysłu stalowego (Dz.U. L 333, str. 35), zmienionej decyzją Komisji nr 2093/85/EWWiS z dnia 26 lipca 1985 r. (Dz.U. L 197, str. 19), obowiązującą do dnia 16 października 1991 r.

- 179 To właśnie w tym kontekście szczególnych obowiązków ciążących na przedsiębiorstwach metalurgicznych skarżąca, występująca wówczas pod nazwą Stahlwerke Peine – Salzgitter AG, skierowała do Komisji pod koniec 1988 r. raport ze swojej działalności oraz sprawozdania roczne za lata 1987–1988, po zapoznaniu się z którymi wyszło na jaw, iż korzystała ona na mocy § 3 ZRFG z wyjątkowych rezerw na inwestycje (Sonderposten mit Rücklageanteil) w jej przedsiębiorstwach metalurgicznych usytuowanych w Peine i w Salzgitter, w Zonenrandgebiet. Identyczne informacje wynikały z raportów i sprawozdań rocznych za następne lata, przesłanych przez skarżącą. Na podstawie tych informacji, których fakt przesłania nie był kwestionowany przez Komisję, Komisja powinna była odnotować

i stwierdzić brak notyfikowania tej pomocy i rozpocząć odpowiednie postępowanie. Ponadto należy przypomnieć, iż Komisja ponownie zweryfikowała system pomocy przewidziany w § 3 ZRFG w 1988 r., a weryfikacja ta doprowadziła do przyjęcia decyzji z dnia 14 grudnia 1988 r. [SG (88) D/1748] o niewnoszeniu sprzeciwu w tym względzie.

- 180 Opisana powyżej w pkt 174 niepewna i niejasna sytuacja zbiegająca się z przedłużonym brakiem reakcji ze strony Komisji, mimo jej wiedzy o pomocy, z której korzystała skarżąca, stworzyła w ten sposób, wraz z niedopełnieniem spoczywającego na tej instytucji obowiązku staranności, dwuznaczną sytuację, którą Komisja miała obowiązek wyjaśnić, zanim mogła podjąć jakiegokolwiek kroki celem wydania nakazu windykacji przyznanej już pomocy (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 9 lipca 1970 r. w sprawie 26/69 Komisja przeciwko Francji, Rec. str. 565, pkt 28–32).
- 181 Należy wyraźnie stwierdzić, iż Komisja nie przedstawiła takiego wyjaśnienia. W szczególności należy zaznaczyć, iż w następnych wersjach kodeksu pomocy dla hutnictwa żelaza i stali Komisja powtórzyła jedynie brzmienie art. 6 trzeciego kodeksu pomocy dla hutnictwa żelaza i stali.
- 182 W konsekwencji, w szczególnych okolicznościach niniejszej sprawy, Komisja nie mogła bez naruszenia zasady pewności prawa, nakazać windykację pomocy przyznanej skarżącej między 1986 a 1995 r.
- 183 Należy zatem uwzględnić zarzut oparty na naruszeniu zasady pewności prawa i w konsekwencji stwierdzić nieważność art. 2 i 3 zaskarżonej decyzji, w zakresie, w jakim dotyczą one obowiązku windykacji przedmiotowej pomocy od skarżącej przez Republikę Federalną Niemiec.

184 W tych okolicznościach, skoro wykluczono windykację pomocy przyznanej skarżącej między 1986 r. a 1995 r., Sąd uważa, że nie ma potrzeby orzekania o zarzutach, które dotyczą zasadniczo zmniejszenia i obliczenia kwoty pomocy mającej stanowić przedmiot windykacji. Co do zarzutu opartego na braku uzasadnienia, który odnosi się do stwierdzenia niezgodności tej pomocy ze wspólnym rynkiem, to dokonana powyżej przez Sąd analiza trzech pierwszych zarzutów podniesionych przez skarżącą wyraźnie ukazuje, iż obowiązek ten został spełniony.

W przedmiocie kosztów

185 Zgodnie z art. 87 § 3 regulaminu Sądu Sąd może postanowić, że koszty zostaną rozdzielone albo że każda ze stron poniesie własne koszty, jeżeli żądania stron zostały tylko częściowo uwzględnione. W niniejszej sprawie większość żądań skarżącej została uwzględniona.

186 Stąd, mając na uwadze sprawiedliwą ocenę okoliczności sprawy, Sąd orzeka, iż skarżąca ponosi jedną trzecią własnych kosztów, a Komisja ponosi, oprócz własnych kosztów, dwie trzecie kosztów skarżącej.

187 Republika Federalna Niemiec ponosi koszty własne zgodnie z art. 87 § 4 akapit pierwszy regulaminu.

Z powyższych względów

SĄD (czwarta izba w składzie powiększonym)

orzeka, co następuje:

- 1) **Stwierdza się nieważność art. 2 i 3 decyzji Komisji nr 2000/797/EWWiS dotyczącej pomocy państwa, wdrożonej przez Niemcy na rzecz Salzgitter AG, Preussag Stahl AG i oddziałów metalurgicznych grupy, obecnie połączonych pod nazwą Salzgitter AG – Stahl und Technologie (SAG).**
- 2) **Skarżąca ponosi jedną trzecią własnych kosztów.**
- 3) **Komisja ponosi, oprócz własnych kosztów, dwie trzecie kosztów strony skarżącej.**
- 4) **Republika Federalna Niemiec ponosi koszty własne.**

Tiili

Pirrung

Mengozzi

Meij

Vilaras

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 1 lipca 2004 r.

Sekretarz

Prezes

H. Jung

V. Tiili

Spis treści

Ramy prawne	II - 1943
Okoliczności powstania sporu	II - 1945
Przebieg postępowania i żądania stron	II - 1947
Co do prawa	II - 1949
W przedmiocie zarzutu pierwszego, opartego na tym, że Komisja dokonała rozmaitych nieprawidłowych ustaleń dotyczących pojęcia pomocy państwa	II - 1950
W przedmiocie części pierwszej zarzutu pierwszego, opartej na błędnym zakwalifikowaniu przepisów podatkowych § 3 ZRFG z uwagi na to, iż posiadają one charakter ogólnych przepisów podatkowych	II - 1950
Argumenty stron	II - 1950
Ocena Sądu	II - 1951
W przedmiocie części drugiej zarzutu pierwszego opartej na domniemanym kompensacyjnym charakterze środków podatkowych przewidzianych w § 3 ZRFG	II - 1956
Argumenty stron	II - 1956
Ocena Sądu	II - 1958
W przedmiocie części trzeciej zarzutu pierwszego, opartej na domniemanej konieczności zbadania uregulowań podatkowych Państw Członkowskich Wspólnoty w celu ustalenia, co stanowi „normalne” obciążenie podatkowe ...	II - 1964
Argumenty stron	II - 1964
Ocena Sądu	II - 1965
W przedmiocie części czwartej zarzutu pierwszego, opartej na domniemanym obowiązku ze strony Komisji wykazania, że skutki dla konkurencji środków podatkowych z § 3 ZRFG są tożsame ze skutkami klasycznej subwencji	II - 1967
Argumenty stron	II - 1967
Ocena Sądu	II - 1968
W przedmiocie zarzutu drugiego, opartego na błędnej wykładni art. 4 lit. c) EWWiS i art. 67 EWWiS	II - 1970
Argumenty stron	II - 1970
Ocena Sądu	II - 1972

SALZGITTER PRZECIWKO KOMISJI

W przedmiocie zarzutu trzeciego opartego na niezastosowaniu art. 95 EWWiS	II - 1976
Argumenty stron	II - 1976
Ocena Sądu	II - 1979
Uwagi wstępne	II - 1979
W przedmiocie domniemanego błędu w ocenie, gdy chodzi o odmowę zastosowania art. 95 EWWiS	II - 1983
W przedmiocie zarzutu siódmego opartego na naruszeniu zasady pewności prawa ..	II - 1986
Argumenty stron	II - 1986
Ocena Sądu	II - 1989
W przedmiocie kosztów	II - 1998